

**Bryssel den 2 juli 2026
(OR. en)**

11471/26

**CULT 92
AUDIO 92
SOC 477
SUSTDEV 57
SAN 568
EDUC 322**

FÖLJENOT

från:	Europeiska kommissionens generalsekreterare, undertecknat av Martine DEPREZ, direktör
inkom den:	2 juli 2026
till:	Thérèse BLANCHET, generalsekreterare för Europeiska unionens råd
Komm. dok. nr:	COM(2026) 337 final
Ärende:	RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET, RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT REGIONKOMMITTÉN om EU:s arbetsplan för kultur 2023-2026

För delegationerna bifogas dokument – COM(2026) 337 final.

Bilaga: COM(2026) 337 final

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 2.7.2026
COM(2026) 337 final

**RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET, RÅDET,
EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT
REGIONKOMMITTÉN**

om EU:s arbetsplan för kultur 2023-2026

Innehållsförteckning

1. INLEDNING	2
2. SAMMANHANG	2
3. ARBETSPLAN – DE VIKTIGASTE UNDERSÖKNINGSRESULTATEN	3
3.1. Allmän återkoppling om arbetsplanen	4
3.2. Observationer av arbetsmetoder	4
4. ÖVERSIKT ÖVER DET ARBETE SOM UTFÖRTS.....	5
4.1. Prioritet a) Konstnärer och kulturarbetare: stärka de kulturella och kreativa sektorerna ...	5
4.2. Prioritet b) Kultur för människor: öka det kulturella deltagandet och stärka kulturens roll i samhället.....	10
4.3. Prioritet c) Kultur för planeten: släppa loss kulturens kraft.....	13
4.4. Prioritet d) Kultur för gemensamt skapande partnerskap: stärka den kulturella dimensionen i EU:s yttre förbindelser	17
5. EN BLICK FRAMÅT: NÄSTA ARBETSPLAN FÖR KULTUR	18
BILAGA	22

RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN OM EU:S ARBETSPLAN FÖR KULTUR 2023–2026

1. INLEDNING

I rådets resolution om EU:s arbetsplan för kultur 2023–2026¹ beskrivs prioriteringarna för det politiska samarbetet som genomförs genom samarbete mellan medlemsstaterna, kommissionen och rådets ordförandeskap. I resolutionen uppmanas kommissionen att senast i juni 2026 anta en slutrapport om genomförandet baserat på frivilliga skriftliga bidrag från medlemsstaterna.

I denna rapport bedöms de framsteg som gjorts sedan januari 2023, och viktiga resultat redovisas och framtida prioriteringar efter 2026 fastställs för att ligga till grund för diskussionerna i rådet om nästa arbetsplan. Även om rapporten är omfattande täcker den inte EU:s kulturpolitiska initiativ som saknar samband med arbetsplanens temaområden.

För att utarbeta rapporten genomförde kommissionen en riktad undersökning bland medlemsstaterna (den 3 februari–19 mars 2026) som omfattade insamling av uppgifter om arbetsplanens genomförande och bidrag till det nationella beslutsfattandet, arbetsmetodernas lämplighet och prioriteringarna inför kommande cykel². Undersökningens resultat visas i bilaga 1. Bedömningen bygger också på kommissionens arbete, utbyte med andra EU-institutioner och dialog med de kulturella och kreativa sektorerna.

2. SAMMANHANG

Under det senaste årtiondet har EU:s politiska åtgärder på kulturområdet styrts av kommissionens europeiska agenda för kultur³, den europeiska ramen för åtgärder för kulturarv⁴, det gemensamma meddelandet *Mot en EU-strategi för internationella kulturella förbindelser*⁵ och, sedan 2002, rådets fleråriga arbetsplaner för kultur.

EU:s arbetsplan för kultur 2023–2026 utarbetades som svar på fyra viktiga utvecklingar som har haft en betydande inverkan på Europas kulturlandskap.

- *Covid-19-pandemin*. Denna har blottlagt strukturella sårbarheter inom de kulturella och kreativa sektorerna, särskilt konstnärers otrygga anställningsvillkor, otillräckligt socialt skydd och den digitala klyftan i kulturellt deltagande.
- *Rysslands olagliga fullskaliga invasion av Ukraina*. Denna har direkt hotat Ukrainas kulturarv, konstnärer och kulturarbetare. Den har också beväpnat kulturen och undergräver därmed EU:s grundläggande värderingar. Dessutom har den lyft fram kulturens avgörande roll för samhällsresiliens och återuppbyggnad efter konflikter. Invasionen har också understrukit vikten av att inte bara bekämpa olaglig handel med kulturföremål utan också, mer allmänt, kulturellt samarbete som en nyckeldimension för EU:s solidaritet.
- *Den snabba digitala omställningen som påskyndats av generativ AI*. Denna har skapat både möjligheter för de kulturella och kreativa sektorerna och även utmaningar för upphovsmännens ersättning och skydd av immateriella rättigheter. Omställningen påverkar också den kulturella mångfalden och möjligheten att upptäcka europeiskt innehåll på nätet.
- *Den eskalerande klimatkrisen och energikrisen*. Dessa har belyst de kulturella och kreativa sektorernas sårbarhet för miljöhot samtidigt som de har placerats som viktiga strategiska aktörer när det gäller att främja hållbarhetsmål. Samtidigt har energikrisen betonat hur brådskande det är att övergå till hållbara metoder inom alla områden, inklusive kulturen.

¹ [Rådets resolution om EU:s arbetsplan för kultur 2023–2026](#).

² Preliminära resultat från undersökningsanalysen lades fram för kulturkommittén i Bryssel den 27 mars 2026.

³ Meddelanden från kommissionen [om en europeisk agenda för en kultur i en alltmer globaliserad värld](#) och [En ny europeisk agenda för kultur](#).

⁴ [Europeisk ram för åtgärder för kulturarvet](#).

⁵ [Gemensamt meddelande Mot en EU-strategi för internationella kulturella förbindelser](#).

Vid dessa utmaningar har de kulturella och kreativa sektorerna brottats med betydande ekonomiska påfrestningar. Dessa mångfacetterade frågor har ställt aldrig tidigare skådade krav på resurser och tvingat sektorerna att anpassa operativa modeller och hitta innovativa lösningar för att bygga upp motståndskraft.

Programmet Kreativa Europa har mobiliserats för att svara på EU:s arbetsplan för kultur med sina årliga arbetsprogram till stöd för viktiga initiativ sedan 2024. Arbetsplanens prioriteringar har integrerats i de viktigaste ansökningsomgångarna som är följande: Årlig ansökningsomgång för kultursamarbete. Parlamentet efterlyser europeiska nätverk av kulturella och kreativa organisationer och europeiska plattformar för nya konstnärer – dessa har lett till ett urval av 39 nätverk och 19 plattformar som genomför arbetspaket och verksamhet som direkt bidrar till arbetsplanens prioriteringar.

På EU:s institutionella nivå har perioden sedan 2024 präglats av inledningen av nya mandat för Europaparlamentet och Europeiska kommissionen. I kommissionens politiska riktlinjer⁶ och Europeiska rådets nya strategiska agenda⁷ fastställs den övergripande inriktningen för EU:s åtgärder. Detta är mot bakgrund av ökade globala geopolitiska spänningar, växande hot mot demokratiska värden, alltmer instabila marknader – med återverkningar för Europas ekonomi – och den snabba ökningen av artificiell intelligens. Dessa strategiska ramar lägger stor vikt vid demokrati, motståndskraft, välbefinnande, konkurrenskraft, säkerhet och EU:s globala roll.

Som svar på rådets uppmaning samt uppmaningar från Europaparlamentet och intressenter lade kommissionen under det första året av sitt nya mandat fram EU:s nya strategiska ram för kultur – **Kulturkompassen för Europa**⁸ (november 2025). I den formuleras en vision som placerar kulturen i centrum för EU:s beslutsfattande och anpassar kulturpolitiken till EU:s bredare politiska prioriteringar. Kompassen hjälper Europas kulturella och kreativa sektorer att blomstra, både inom Europa och globalt. Detta görs genom att fokusera på nyckelområden, däribland konstnärlig frihet, tillgång till kultur, arbetsvillkor inom de kulturella och kreativa sektorerna, motståndskraft, konkurrenskraft, anpassning till AI och internationella kulturella förbindelser.

Kulturkompassen överensstämmer med och stärks ytterligare av kommissionens förslag till en ny flerårig budgetram, särskilt det föreslagna AgoraEU-programmet, tillsammans med andra instrument, till exempel Europeiska konkurrenskraftsfonden, som signalerar avsikten att öka EU:s investeringar i kultur.

På regleringssidan har olika sektorer inklusive kultursektorn påverkats i stor grad av banbrytande lagstiftning på det digitala området som har antagits sedan 2022, särskilt förordningen om digitala tjänster, förordningen om digitala marknader och förordningen om artificiell intelligens. Dessa bidrar till att skapa en säkrare, öppnare och rättvisare digital miljö på olika nivåer och inom respektive tillämpningsområde. De gynnar också de kulturella och kreativa industrierna och upphovsmännens rättigheter.

På multilateral nivå har kulturen fått en framträdande plats i forum som G7⁹, G20¹⁰ och Unesco¹¹ där kultur inte bara erkänns som en viktig prioritering i sig utan också som en övergripande möjliggörande faktor för demokrati, sammanhållning, konkurrenskraft och EU:s globala ställning.

3. ARBETSPLAN – DE VIKTIGASTE UNDERSÖKNINGSRESULTATEN

EU:s arbetsplan för kultur 2023–2026 har fortsatt att vara ett viktigt instrument som vägleder det politiska samarbetet mellan medlemsstaterna på EU-nivå. Planen innehåller vägledande principer,

⁶ [Politiska riktlinjer 2024–2029 | Europeiska kommissionen.](#)

⁷ [Strategisk agenda 2024–2029.](#)

⁸ [Culture Compass for Europe - Culture and Creativity.](#)

⁹ [2024 Italien.](#)

¹⁰ [2023 Indien](#), [2024 Brasilien](#) och [2025 Sydafrika.](#)

¹¹ [Mondiacult 2022, förklaring](#) och [Mondiacult 2025 slutdokument.](#)

fyra övergripande prioriteringar¹² och 21 tematiska åtgärder. Flera åtgärder hade utformats för att säkerställa politisk samstämmighet och kontinuitet med den föregående arbetsplanen (2019–2022). Följande bedömning bygger på medlemsstaternas svar på undersökningen, inklusive både rangordnade och öppna textfrågor.

3.1. Allmän återkoppling om arbetsplanen

Medlemsstaterna¹³ bedömde arbetsplanen som en relevant och strategisk ram för att vägleda det europeiska kultursamarbetet. Den tydligaste enigheten gällde arbetsplanens övergripande prioriteringar¹² med en klar majoritet som helt håller med om att de var lämpliga. När det gäller de 21 temaområdena var uppgiftslämnarna till stor del eniga om att dessa var relevanta men många uppgav att de kunde ha förfinats ytterligare.

Arbetsplanens genomförande motsvarade i allmänhet förväntningarna i medlemsstaterna. När det gäller de politiska konsekvenserna enades uppgiftslämnarna om att arbetsplanen gav underlag till befintliga områden av nationellt kulturpolitiskt beslutsfattande och utökade politiska dagordningar med nya ämnen. Kvalitativa svar bekräftade att resultat, till exempel rapporter från de öppna samordningsgrupperna och verksamhet för ömsesidigt lärande, stödde evidensbaserat beslutsfattande, stärkt samarbete mellan ministerier och välgrundade nationella strategier – till exempel på områden som kultur och hälsa, hållbarhet och konstnärers arbetsvillkor.

Arbetsplanen bidrog också till att stärka erkännandet av kultur inom alla politikområden, och en stor majoritet av uppgiftslämnarna var eniga om att den stärkte kulturens roll inom andra sektorer. Flera uppgiftslämnare bedömde dock att arbetsplanen bidragit endast delvis gentemot fullständigt, vilket återspeglar de pågående utmaningarna när det gäller att uppnå en djupare sektorsövergripande integration.

Trots dessa positiva resultat noterades vissa begränsningar. Medlemsstaterna betonade en ojämn omvandling av EU:s prioriteringar till konkreta nationella resultat. De hänvisade till återkommande frågor, till exempel begränsad synlighet och uppföljning av åtgärder, otillräckligt fokus på genomförande och behovet av ökad konsekvens mellan olika instrument. I flera svar betonades också vikten av att upprätthålla en fokuserad arbetsplan med tydliga prioriteringar och påtagligt mervärde.

3.2. Observationer av arbetsmetoder

Arbetsplanens instrument ansågs allmänt lämpliga för att bidra till beslutsfattandet, och de öppna samordningsgrupperna fick särskilt höga betyg och framstod som det mest effektiva samarbetsverktyget. Kvalitativ återkoppling belyste det stora mervärdet för de öppna samordningsgrupperna när det gäller att möjliggöra ömsesidigt lärande, utbyte av kunskap och utveckling av politiskt relevanta resultat samtidigt som även varaktiga expertnätverk byggs upp i medlemsstaterna. De öppna samordningsgrupperna ansågs vara mest effektiva när de hade tydliga mandat, tillräckligt fokuserade ämnen och resultat som var direkt kopplade till genomförande, politiska instrument och finansieringsinstrument. Utmaningar som identifierats av uppgiftslämnarna omfattade dock alltför breda mandat, tung arbetsbörda (inklusive administrativ börda) och svårigheter att säkerställa sektorsövergripande deltagande. Vissa uppgiftslämnare noterade också inkonsekvenser i organisationen, inklusive varierande antal möten och förseningar i tillhandahållandet av resultat.

Ömsesidigt lärande¹⁴ var mycket värdefullt för att tillhandahålla praktiska, överförbara strategier och stödja genomförandet på nationell nivå. Workshopparna uppskattades också, om än i något mindre grad, med effektivitet beroende på fokus och uppföljning.

Andra instrument fick mer blandade bedömningar. Möten med tankesmedjor och inventeringar fick mindre stöd och de senare beskrevs ofta som oproportionerligt betungande i förhållande till deras

¹² a) Konstnärer och kulturarbetare: stärka de kulturella och kreativa sektorerna. b) Kultur för människor: öka det kulturella deltagandet och kulturens roll i samhället. c) Kultur för planeten: släppa loss kulturens kraft. d) Kultur för gemensamt skapande partnerskap: stärka den kulturella dimensionen i EU:s yttre förbindelser.

¹³ 26 EU-medlemsstater svarade på undersökningen.

¹⁴ När det gäller följande åtgärder i arbetsplanen: Kultur och främjande av demokrati: mot ett kulturellt medborgarskap i Europa. Skydda kulturarv mot naturkatastrofer och katastrofer orsakade av människan. Bevara kulturarvet och stärka de lokala kulturella och kreativa sektorerna i Ukraina.

mervärde. Kommissionsledda expertgrupper sågs överlag positivt.

Medlemsstaterna har inom ramen för sina arbetsmetoder konsekvent efterlyst förbättringar av uppföljningen och genomförandet. Dessa omfattade tydligare kopplingar mellan diskussioner och konkreta resultat, bättre spridning av resultat och mer koncisa och tillgängliga resultat. Det fanns också ett starkt stöd för att utöka formaten för hybriddeltagande och säkerställa tillräckliga resurser för engagemang. Ömsesidigt lärande framhölls särskilt som ett format som kunde användas i större utsträckning.

Även om arbetsmetoderna i allmänhet betraktas som relevanta och användbara skulle deras effektivitet kunna stärkas ytterligare genom mer målinriktat fokus, förbättrad samordning och större tonvikt på att omsätta resultaten i konkreta politiska resultat.

4. ÖVERSIKT ÖVER DET ARBETE SOM UTFÖRTS

I detta kapitel beskrivs genomförandet av arbetsplanen inom varje prioritering och inom alla dess 21 tematiska åtgärder där framsteg och viktiga resultat bedöms. Den innehåller också exempel på relaterade åtgärder som vidtagits på medlemsstatsnivå. På det hela taget har åtgärder genomförts som planerat medan vissa justeringar blev nödvändiga på grund av det stora antalet planerade resultat och med tanke på det utmanande geopolitiska och politiska sammanhanget.

4.1. Prioritet a) Konstnärer och kulturarbetare: stärka de kulturella och kreativa sektorerna

1) Status och arbetsvillkor för konstnärer och yrkesverksamma inom de kulturella och kreativa sektorerna

Konstnärernas arbetsvillkor har förblivit en fast prioritering på EU:s dagordning, som behandlas i EU:s arbetsplan för kultur, ministerdebatter, Europaparlamentets initiativbetänkande¹⁵ och samarbete mellan kommissionen och medlemsstaterna. Sedan slutet av 2025 har detta förstärkts ytterligare av kulturkompassen för Europa.

Kommissionen har främjat en öppen samordningsgrupp bestående av experter från alla 27 EU-medlemsstaternas ministerier för kultur och sysselsättning/sociala frågor. Gruppen undersökte en rad relevanta ämnen – inklusive konstnärarsstatus och social trygghet, rättvisa metoder, färdigheter och livslångt lärande och konstnärlig frihet – och utfärdade sin rapport och sina rekommendationer i juli 2023¹⁶. På grundval av gruppens resultat lanserades avsnittet ”This is how we work” på plattformen CreativesUnite¹⁷ med faktauppgifter och jämförande uppgifter om medlemsstaternas rättsliga ramar, bland annat om social trygghet och arbetsmarknadsrelationer.

En viktig rekommendation från den öppna samordningsgruppen var att upprätta en EU-ram för konstnärers och kreativa yrkesutövers arbetsvillkor. I november 2023 antog Europaparlamentet en lagstiftningsresolution på eget initiativ med krav på en sådan ram.

I maj 2024 höll det belgiska ordförandeskapet ett seminarium om konstnärernas arbetsvillkor medan kommissionen anordnade en teknisk workshop med den öppna samordningsgruppen. Under tiden höll Europeiska arbetsmyndigheten (ELA) ett seminarium om odeklarerat arbete inom kultursektorn och offentliggjorde en rapport¹⁸. Yrkesinspektörskommittén (Slic) inledde en utredning av potentiella frågor som rör efterlevnaden av EU:s arbetsmiljölagsstiftning (rapport antagen i november 2025). I juni 2024 höll det EU-finansierade MoveS-nätverket (med inriktning på fri rörlighet och samordning av de sociala trygghetssystemen) ett webbseminarium om arbetskraftens rörlighet och sociala

¹⁵ [2022/2047\(INI\)](#).

¹⁶ [Yrkesstatus och arbetsvillkor för konstnärer och kulturellt och kreativt yrkesverksamma – Europeiska unionens publikationsbyrå](#).

¹⁷ <https://creativesunite.eu/work-condition/>.

¹⁸ [Kreativa sektorer: Europeiska arbetsmyndighetens studie avslöjar otrygga arbetsvillkor och odeklarerat arbete | Europeiska arbetsmyndigheten](#).

trygghetsutmaningar för konstnärer. I oktober 2024 sammankallade kommissionen ett gemensamt möte med arbetsmarknadens parter inom sektorerna för audiovisuella tjänster och liveuppträdanden för att identifiera brister i tillämpningen av EU-regler när det gäller anställningssituationen för konstnärer och kulturarbetare. I november 2024 diskuterade generaldirektörerna för industriella relationer (medlemsstaternas arbetsrättsliga tjänstemän) utmaningar med genomförandet av arbetsrätten med fokus på konstnärernas ställning och utbyte av nationell praxis.

I maj 2025 anordnade kommissionen ett seminarium om ömsesidigt lärande om socialt skydd för konstnärer och kulturarbetare där medlemsstaternas sociala trygghetstjänster och kulturministerier samlades och därefter utfärdade en rapport¹⁹. Samma månad antog rådet slutsatser om stöd till unga konstnärer, artister, kulturarbetare och kreatörer i början av karriären²⁰, med fokus på otrygga arbetsvillkor, begränsad affärskompetens och skälig lön. I slutsatserna uppmanas till att främja lämpliga villkor för unga konstnärers och kulturarbetares sociala och yrkesmässiga situation.

I december 2025 stod kommissionen värd för ett rundabordssamtal på hög nivå med intressenter om konstnärernas arbetsvillkor som svar på Europaparlamentets resolution. Detta följdes av en konferens i Bryssel i juni 2026 som också omfattade konstnärernas arbetsvillkor och organiserades genom projektet Creative FLIP²¹ i samarbete med kommissionen.

Kulturkompassen vidmakthåller denna prioritering genom ett förslag att utarbeta en EU-stadga för konstnärer 2027 i samarbete med arbetsmarknadens parter och de kulturella och kreativa sektorerna. Stadgan bör ”fastställa grundläggande principer, vägledning och åtaganden för rättvisa arbetsvillkor inom sektorerna och öka efterlevnaden och ansvarsskyldigheten, särskilt hos mottagare av EU-finansiering för kultur”. Kommissionen inledde förberedelserna 2026.

Enligt undersökningen bland medlemsstaterna omfattar nationella åtgärder som genomförs för att förbättra konstnärernas arbetsvillkor rättsliga reformer (t.ex. lagförslag, ändringar av rättsakter och nya system för socialt skydd eller ekonomiskt stöd) och administrativa verktyg (t.ex. ett konstnärregister eller status som kreativ person för konstnärer som är egenföretagare och frilansarbetare). Ett tydligt exempel är Irlands system med basinkomst för kulturarbetare, som nu har permanentats.

2) Konstnärlig frihet

I arbetsplanen erkänns konstnärlig frihet som en grundläggande del av kulturellt arbete och en kritisk koppling mellan kultur och demokrati. Konstnärlig frihet står nu inför nya och allt svårare utmaningar. Rådet erkände att det behövs gemensamma insatser i hela EU.

Under det svenska ordförandeskapet (första halvåret 2023) framskred dessa prioriteringar genom en högnivåkonferens om frihet att skapa – Europeiska unionens konferens om konstnärlig frihet och kulturella och kreativa branscher (den 16–17 februari i Umeå) och rådets slutsatser om riskfyllda och tvångsförflyttade konstnärer (antagna den 16 maj). Vid ordförandeskapskonferensen samlades företrädare för EU:s institutioner, det civila samhället och den konstnärliga sektorn för att diskutera friheten att skapa. Viktiga teman var yttrandefrihet, uteslutning från konst, fördrivna konstnärer, konstnärer i riskzonen och förutsättningarna för att de kulturella och kreativa sektorerna ska blomstra. I rådets slutsatser bekräftades den avgörande roll som konstnärer spelar i samhällets och individers liv, utveckling och resiliens och man betonade behovet av att skydda kreativiteten från hot eller kränkningar som utsätter konstnärer för fara till följd av deras konstnärliga arbete. I rådets slutsatser föreslogs dessutom praktiska åtgärder, bland annat fristäder, nödboende och integration i lokalsamhällen.

Konstnärlig frihet har förblivit högst upp i rådets kulturarbete under åren därefter:

¹⁹ [”Mutual learning on inclusive social protection for artists and creative workers” – Europeiska kommissionen.](#)

²⁰ [Rådets slutsatser om stöd till unga konstnärer, artister, kulturarbetare och kreatörer i början av karriären.](#)

²¹ [Finance, Learning, Innovation & Intellectual Property Rights for the CCSI.](#)

- Under det spanska ordförandeskapet (2/2023) antog EU:s kulturministrar Cáceres-förklaringen²² under ett informellt möte.
- Under det belgiska ordförandeskapet (1/2024) var fullbordandet av den europeiska mediefrihetsförordningen²³, även om den inte omfattas av ansvarsområdet för rådet (utbildning, ungdom, kultur och idrott), en betydande prestation med konsekvenser för yttrandefriheten.
- Under det ungerska ordförandeskapet (2/2024) antog rådet slutsatser om att förbättra och främja tillgången till kultur²⁴, inklusive bestämmelser som bidrar till att skydda och främja den konstnärliga friheten.
- Under det polska ordförandeskapet (1/2025) antog rådet slutsatser om att stödja unga konstnärer samt kulturella och kreativa yrkesverksamma när de påbörjar sin karriär²⁰.
- Under det danska ordförandeskapet (2/2025) antog rådet slutsatser om kulturens, kulturarvets och det audiovisuella arbetets strategiska roll för att upprätthålla europeiska värderingar och demokratisk motståndskraft²⁵.

Kulturkompassen för Europa bygger på rättigheter och erkänner att konstnärlig frihet är grundläggande för sunda demokratiska samhällen och ett motståndskraftigt Europa som skyddar sina värderingar. En viktig flaggskeppsåtgärd inom ramen för kompassen är tillkännagivandet av en ny periodisk rapport om tillståndet för kulturen i EU med särskild inriktning på konstnärers erfarenheter av konstnärlig frihet. Kompassen kräver också att den konstnärliga friheten skyddas genom EU:s nuvarande och framtida politik och program, inklusive det framtida AgoraEU under EU:s nästa långtidsbudget. Medlemsstaterna och EU-institutionerna uppmanas att säkerställa att deras politik, rättsliga ramar och administrativa förfaranden stöder fritt konstnärligt skapande, fria konstnärliga uttryck och fri rörlighet för konstnärer. Det europeiska demokratiförsvaret²⁶, som antogs samma dag som kulturkompassen, syftar till att skydda och främja demokrati och samhällsresiliens på lång sikt.

På nationell nivå rapporterade medlemsstaterna, enligt undersökningen, icke-lagstiftningsinitiativ som det primära svaret, inklusive konferenser, strategier och garantier för etableringsfriheten inom offentlig programplanering eller kulturfinansiering samt riktade program som ”Safe to Create” och stöd till fördrivna konstnärer i städer.

3) **Stimulera den digitala omställningen av de kulturella och kreativa sektorerna**

Den digitala omställningen fortsatte att vara ett annat centralt tema i EU:s kulturpolitiska samarbete. Under det belgiska ordförandeskapet ordnades en tvådagars konferens om digital omvandling av de kulturella och kreativa sektorerna där särskild tonvikt lades vid datadrivet publikengagemang. Ett viktigt resultat var Gentmanifestet²⁷ som ledde till inrättandet av det europeiska politiska forumet för utveckling av datadriven publikutveckling inom de kulturella och kreativa sektorerna.

I maj 2025 antog rådet slutsatser²⁸ där man uppmanade till att stärka de kulturella och kreativa sektorerna genom datadriven publikutveckling, kompetenshöjning, informationsutbyte och en stödjande politisk ram.

Som en uppföljning offentliggjorde forumet ett policydokument i mars 2026²⁹ som riktade sig till kommissionen och medlemsstaterna med rekommendationer för att stärka datakunskapen inom de kulturella och kreativa sektorerna, utveckla och genomföra standardiserade publikmått och införa verktyg för att underlätta datadrivet publikengagemang.

²² [Cáceres-förklaringen](#).

²³ [Förordning \(EU\) 2024/1083](#).

²⁴ [Rådets slutsatser om förbättring och främjande av tillgången till kultur](#).

²⁵ [Rådets slutsatser om den strategiska roll som kultur, kulturarv och audiovisuella verk har för att upprätthålla europeiska värden och demokratins motståndskraft](#).

²⁶ [JOIN\(2025\) 791 final](#).

²⁷ [Gentmanifestet](#).

²⁸ [Rådets slutsatser om att stärka de kulturella och kreativa sektorerna genom datadriven publikutveckling](#).

²⁹ [Naar datagedreven publieksontwikkeling in Europa | Departement Cultuur, Jeugd & Media](#).

Kulturkompassen stärker denna prioritering genom förslag till åtgärder för att förbättra datainsamlingen och analysen (nav för kulturdata, lägesrapport om kultur), utnyttja digital teknik och AI inom de kulturella och kreativa sektorerna och industrierna samt vidareutveckla det gemensamma europeiska dataområdet för kulturarv. Flera diskussioner mellan EU:s kulturministrar, både vid formella möten och vid informella möten som anordnas av de roterande ordförandeskapen, har fokuserat på digital omvandling, särskilt AI. Detta inbegriper det informella mötet mellan kulturministrarna i Nicosia den 1–2 juni som fokuserade på ämnen som kulturella rättigheter, kreativitet och AI.

I undersökningen angav medlemsstaterna främst finansieringsinitiativ som exempel på åtgärder på nationell nivå som genomfördes under arbetsplansperioden med flera omnämnanden av finansiering från den nationella återhämtnings- och resiliensplanen till stöd för den digitala och den gröna omställningen inom de kulturella och kreativa sektorerna. Ett framträdande område var digitaliseringen av kulturarvet³⁰.

4) Stimulera den gröna omställningen i de kulturella och kreativa sektorerna med särskilt fokus på energikrisen

Under det första halvåret 2023 gjorde det svenska ordförandeskapet en inventering inom utskottet för kulturfrågor för att bedöma energikrisens inverkan på de kulturella och kreativa sektorerna. Resultaten sammanfattades i en not från ordförandeskapet³¹. Detta följde på den abrupta ökningen av energipriserna, som hade, och fortsätter att ha, betydande ekonomiska konsekvenser för de kulturella och kreativa sektorerna, vilket förändrade kostnadsstrukturen för deras verksamhet. I meddelandet undersöktes kulturarv och energiprestanda, man diskuterade direktivet om byggnaders energiprestanda³² och sammanställde exempel på EU:s och medlemsstaternas stödåtgärder i en anda av utbyte av kunskap och god praxis. I september 2023 samlades den strukturerade dialogen ”Voices of Culture” mellan kommissionen och kulturektörerna för att diskutera hur dessa sektorer driver på den gröna omställningen samtidigt som de tar sig igenom energikrisen³³.

Den öppna samordningsgruppen ”Stimulera den gröna omställningen i de kulturella och kreativa sektorerna, med särskilt fokus på energikrisen” inledde sitt arbete i april 2024 under gemensamt ledarskap av Irland (Miljö) och Italien (Kultur). Gruppen samlade 42 experter från 22 medlemsstater, både från kultur- och klimatministerierna. Den eftersträvar ett dubbelt mål att öka beprövad god praxis och verktyg för att stödja miljöanpassningsåtgärder inom de kulturella och kreativa sektorerna och samtidigt framhäva kulturens underkända roll för att möjliggöra de tänkesättsskiftet som krävs för en rättvis, inkluderande och rimlig grön omställning. Experternas arbete byggde på tidigare rapporter från de öppna samordningsgrupperna och EU-studier, på extern expertis och på två särskilda undersökningar. Det kulminerade i rapporten *Creative shifts: Empowering culture for sustainable living* som tillkännagavs i Mondiacult Barcelona (september 2025) och offentliggjordes i december 2025³⁴.

Rapporten visar hur de kulturella och kreativa sektorerna redan påverkar varandra genom energibesparingar, klimatanpassning, cirkulär praxis och hållbar rörlighet. Den innehåller rekommendationer för att förbättra användningen av befintliga verktyg och data för välgrundat beslutsfattande, utöka beprövad god praxis, stimulera åtgärder genom riktad politik och institutionellt stöd, förbättra kunskapsutbytet i hela Europa och bättre integrera kultur i nationella och europeiska klimatstrategier. Experter från den öppna samordningsgruppen fortsätter att sprida information på nationell nivå för att bidra till att säkerställa att rekommendationerna i rapporten ligger till grund för politiska åtgärder. I kulturkompassen för Europa betonas behovet av att ta itu med klimatförändringar och miljömässig hållbarhet genom kreativa vägar som ett nyckelområde för åtgärder.

³⁰ [Recovery and Resilience Scoreboard – Thematic Analysis – Culture and Creative Industries.pdf](#).

³¹ [Lägesanalys av energikrisen – slutlig not från ordförandeskapet 8649/23 \(inte översatt till svenska\)](#).

³² [\(EU\) 2024/1275](#).

³³ [Diskussionsrapport från Voices of Culture Culture and creative sectors and industries driving green transition and facing the energy crisis](#).

³⁴ [Creative shifts – Europeiska unionens publiceringsbyrå](#).

Enligt medlemsstaterna har denna öppna samordningsgrupp påverkat politiska prioriteringar och finansieringsprioriteringar genom att inspirera nationella finansieringssystem för hållbara kulturella och kreativa sektorers metoder och bidra till utvecklingen av klimatstrategier för kulturinstitutioner och kulturarv och därigenom stärka kulturens roll för att uppnå miljömål.

5) Stärka den kulturella och kreativa dimensionen i den europeiska videospelssektorn

Den europeiska videospelssektorn har fått allt större erkännande för sin kulturella och ekonomiska potential vilket har lett till riktade insatser på EU-nivå. År 2024 anordnade kommissionen fyra rundabordssamtal för att i) undersöka spelandets ekonomiska och kulturella relevans, inom och utanför spelindustrin, ii) kompetens- och innovationsklyftor inom sektorn, iii) investeringsbehov och tillgänglig finansiering och iv) nationell och regional politik/praxis och ömsesidigt lärande. Med över 50 deltagare från medlemsstaternas förvaltningar, den akademiska världen och näringslivet betonades behovet av att ytterligare erkänna videospelens kulturella och ekonomiska värde, förbättra kompetensutvecklingen, öka möjligheterna till teknisk innovation och stärka offentlig-privata samarbeten. Denna process hjälpte kommissionen att identifiera viktiga intressenter i medlemsstaterna vilket ledde till efterföljande samråd som var relevanta för sektorn. Den gav också underlag till kommissionens viktigaste marknadsundersökning om videospel³⁵ och användbara insikter om industrins politiska behov.

I november 2023 antog kulturministrarna rådets slutsatser³⁶ och enades om att stärka videospelssektorns kulturella och kreativa dimension i Europa och erkänna dess potential att överföra kulturellt innehåll och rikedom i det europeiska skapandet, kulturarvet och historien.

Exempel på åtgärder som medlemsstaterna vidtagit för att främja videospelssektorn är skatteavdrag för videospelsprojekt och finansieringssystem. Några exempel på dessa åtgärder rör projekt som främjar kulturarv (museer, kulturarvsplatser) och sektorsövergripande samarbete mellan utvecklare, formgivare och traditionella konstnärer. Andra instrument utöver finansiering är parlamentarisk rapportering om videospelspolitik och dialog med företrädare för industrin.

6) Översikt över genomförandet av rådets slutsatser om de kulturella och kreativa näringarnas återhämtning, resiliens och hållbarhet

I maj 2021, ett år efter covid-19-pandemins utbrott, godkände rådet under det portugisiska ordförandeskapet slutsatser om de kulturella och kreativa sektorernas återhämtning, motståndskraft och hållbarhet och betonade behovet av att vidta åtgärder för att stödja dem i kristider och därefter. Den efterföljande inventeringen av genomförandet av dessa slutsatser genomfördes av det svenska och det spanska ordförandeskapet med ett utbyte mellan medlemsstaterna och kommissionen vid rådets sammanträde i kulturutskottet i mars 2023 och skriftliga bidrag som svar på frågor från ordförandeskapet.

Under krisen stödde skräddarsydda bidrag liveevenemang, digitala projekt och frilansare i hela Europa. Samtidigt gjorde förenklade processer, till exempel icke återbetalningspliktigt stöd, digitala ansökningsportaler och minskade dokumentationskrav, finansieringen mer tillgänglig. Kreativa Europa fick till exempel en 67 % mer finansiering, från 1,46 miljarder euro för perioden 2014–2020 till 2,44 miljarder euro för 2021–2027, för att öka återhämtningsinsatserna. Nationella initiativ stärkte motståndskraften ytterligare genom konstnärliga stadgar som syftar till förbättrat frilansskydd, arbetslöshetsersättning, skattebefrielser och socialförsäkringsmoratorier. Rörlighet underlättades också genom förenklade förfaranden för gränsöverskridande resor och skattevägledning. Digital evenemangsströmning fick också stöd eller incitament.

Medlemsstaterna har stött den digitala och den gröna omställningen samt de kulturella och kreativa sektorernas motståndskraft genom att utnyttja faciliteten för återhämtning och resiliens. Viktiga åtgärder som antagits omfattar reformer avseende till exempel konstnärers ställning, investeringar i teknisk uppgradering av teatrar, museiarkiv och andra kulturaktörer samt stöd till digitalisering av kulturarvet, till renoveringar för att förbättra energieffektiviteten i kulturbyggnader, för ekologiska metoder och för kapacitetsuppbyggnad. Dessutom har vissa medlemsstater planerat innovativa

³⁵ [The European media industry outlook – Europeiska unionens publikationsbyrå.](#)

³⁶ [Rådets slutsatser om att stärka den kulturella och kreativa dimensionen i den europeiska dataspelektorn.](#)

åtgärder för att utnyttja kulturens kraft för social sammanhållning och dito välbefinnande³⁷. Verktyg som kommissionens finansieringsguide³⁸ CultureEU har förbättrat öppenheten och tillgängligheten till EU-finansiering. Kommissionen har ökat rörligheten via Culture Moves Europe³⁹ och delade möjligheter genom plattformar som CreativesUnite.

7) Översikt över genomförandet av rådets slutsatser om att stärka det interkulturella utbytet genom rörlighet för konstnärer och yrkesverksamma inom de kulturella och kreativa sektorerna och genom mångspråkighet i den digitala tidsåldern

För att utvärdera genomförandet av rådets slutsatser i medlemsstaterna och på EU-nivå inledde det polska ordförandeskapet onlineundersökningar för att samla in information om relevanta åtgärder sedan 2022.

Nästan alla medlemsstater uppgav att de har infört nationella system, till exempel hemvister, resebidrag och stipendier, i syfte att främja globala samarbeten inom konst, musik och litteratur. På EU-nivå har programmet Culture Moves Europe (finansieras inom ramen för Kreativa Europa) blivit ett ledande mobilitetsalternativ för konstnärer tack vare dess tillgängliga rullande ansökningsomgångar och fokus på framväxande talanger. Medlemsstaterna och kommissionen främjar ytterligare rörlighet genom kollegiala evenemang och kontaktkontor för Kreativa Europa. Utmaningar kvarstår dock, däribland låg medvetenhet, fragmenterad information, ekonomiska hinder, viseringskomplexitet, administrativa hinder och språkluckor som alla kräver skräddarsydda lösningar. I inventeringsdokumentet efterlyses djupare synergieffekter mellan Erasmus+ och Kreativa Europa, tillsammans med insatser för att stärka flerspråkigheten genom utbildning, AI-drivna verktyg som eTranslation och skydd för minoritetsspråk för att motverka digitala klyftor.

4.2. Prioritet b) Kultur för människor: öka det kulturella deltagandet och stärka kulturens roll i samhället

8) Kultur och främjande av demokrati: mot ett kulturellt medborgarskap i Europa

För att genomföra denna åtgärd har kommissionen inlett projektet om kultur och studier av demokrati och ömsesidigt lärande, där man utforskar hur skolor, konstnärer och kulturorganisationer kan samarbeta genom deltagande konst och kulturell verksamhet för att stärka ungdomars demokratiska och medborgerliga engagemang.

Projektet, som genomförs av ett konsortium av entreprenörer, startade i juni 2025 och ska pågå i 27 månader. Det har följande två huvudsyften: För det första att samla in befintlig kunskap om effektiva skol-/kultursamarbeten på nationell, regional och lokal nivå och identifiera praktiska sätt att stödja sådant samarbete som strategiskt verktyg. För det andra att dela denna kunskap och exempel på god praxis med beslutsfattare, utbildare, kreativa yrkesverksamma och andra viktiga intressenter och ge underlag till politik och praxis i hela EU. Resultaten kommer att omfatta en studie för att avskilja viktiga lärdomar för politik och praxis och ett kompendium av god praxis som förväntas i mitten av 2026, följt av fyra workshoppar för ömsesidigt lärande (fram till 2027) för beslutsfattare inom kultur och utbildning. Arbetet avslutas med en handbok för yrkesverksamma med konkret vägledning om hur sådana samarbeten ska upprättas och drivas samt med en slutkonferens.

Under det danska ordförandeskapet antog rådet ovannämnda slutsatser⁴⁰ som fastställer en övergripande ram för skydd och främjande av europeiska värden och demokratisk motståndskraft genom kultur och kulturarv, särskilt i samband med geopolitiska utmaningar.

I hela EU har kultur och demokrati förblivit en övergripande prioritering och medlemsstaterna har genomfört olika åtgärder, till exempel samarbete mellan ministerier som skapar strukturella synergier mellan skolor och kulturinstitutioner. Nationella kulturstrategier omfattar nu alltmer ämnet medan

³⁷ [Recovery and Resilience Facility Thematic analysis: Culture and Creative Industries.](#)

³⁸ ["Discover funding opportunities for the Cultural and Creative Sectors" – Culture and Creativity.](#)

³⁹ ["Culture Moves Europe" – Culture and Creativity.](#)

⁴⁰ [Rådets slutsatser om den strategiska roll som kultur, kulturarv och audiovisuella verk har för att upprätthålla europeiska värden och demokratins motståndskraft.](#)

flaggskeppsinstitutionerna omplacerar sina uppdrag för att främja demokratiska diskussioner. Medvetandehöjande initiativ kompletterar dessa insatser ytterligare.

9) Kultur och hälsa

Det växande beviset på och erkännandet av kulturens roll för att förbättra hälsa och välbefinnande har lett till ökad uppmärksamhet på EU-nivå på detta viktiga sektorsövergripande samarbete.

I februari 2024 inledde gruppen för den öppna samordningsmetoden för kultur och hälsa sitt arbete. Den omfattade företrädare för kulturministerier, hälsoministerier och icke-statliga organisationer i nästan alla EU-medlemsstater samt externa experter, inklusive WHO. Med uppgift att ta itu med tvingande internationella bevis undersökte gruppen hur deltagande i kulturella och kreativa verksamheter stöder bättre hälsoresultat och förbättrat välbefinnande på individ-, samfunds- och samhällsnivå, särskilt när det gäller hälsofrämjande, förebyggande, hantering och behandling av hälsotillstånd (inbegripet fysisk och psykisk hälsa) samt social inkludering och sammanhållning.

Detta arbete fick ytterligare stöd i slutet av 2024 när rådet under det ungerska ordförandeskapet antog slutsatser om tillgång till kultur⁴¹ samtidigt som det erkände vikten av kulturellt deltagande för personlig hälsa och välbefinnande. I rådets slutsatser från juni 2025 om främjande och skydd av barns och ungdomars psykiska hälsa i den digitala eran⁴² betonades dessutom vikten av kulturellt deltagande, bibliotek och kulturnav för att främja en hälsosam livsstil och tillhandahålla alternativ till skärmtid.

Den öppna samordningsgruppens rapport *Culture and Health: Time to Act*⁴³ lades fram av kommissionsledamot Glenn Micallef och Spaniens kulturminister Ernest Urtasun i Mondiacult i Barcelona den 29 september 2025. Den innehåller politiska rekommendationer för beslutsfattare på europeisk, nationell, regional och lokal nivå samt för kulturorganisationer. I rapporten förutses en framtid där alla i Europa har tillgång till kulturellt och kreativt deltagande som en inneboende del av sin hälsoresa vilket leder till bättre hälsa och välbefinnande och bättre livskvalitet för alla.

Rapportens resultat belyser globala och sektorsspecifika utmaningar – som omfattar hälsa, kultur och deras inbördes samband – samtidigt som 21 möjligheter till sektorsövergripande samarbete identifieras. Resultaten illustreras av många goda metoder från alla medlemsstater och av gränsöverskridande europeiskt samarbete. Resultaten från den öppna samordningsgruppen har använts i stor utsträckning och fungerat som en evidensbas för att integrera kulturen i hälsopolitiken vilket har bidragit till att legitimera kulturens roll i fråga om välbefinnande och förebyggande åtgärder. Detta har lett till konkreta resultat, till exempel utveckling av program för konst och kultur i hälso- och sjukvården (inklusive kulturecept och sjukhusbaserade initiativ), stärkt samarbete mellan kultur- och hälsoministerier och till att kultur har inkluderats i nationella strategier för psykisk hälsa. Ämnet fick ytterligare politiskt stöd från kultur-, hälso- och justitieministrar som deltog i mötena med den öppna samordningsgruppen och lanseringen av dess rapport i flera länder.

Kultur för hälsa och välbefinnande förblir en prioritering i kulturkompassen. Kommissionen kommer med stöd av experter och nationella kontaktpunkter att utarbeta EU:s riktlinjer för kultur, hälsa och välbefinnande senast 2028.

10) Brobyggande: stärka bibliotekens flerfaldiga roll som inkörsport till och förmedlare av kulturella verk, färdigheter och europeiska värden

År 2023 fick en öppen samordningsgrupp i uppdrag att undersöka hur man kan stärka och främja de offentliga bibliotekens många roller och att bättre förstå och dokumentera de kulturella, samhälleliga och demokratiska roller som biblioteken spelar i samhället. Arbetet inleddes i februari 2024 och sammanförde 36 experter från 25 EU-medlemsstater, med bidrag från länder utanför EU, däribland Norge, Turkiet, Island, Georgien, Moldavien, Schweiz, Ukraina och Förenade kungariket. En slutlig ordförandeskapskonferens planeras i slutet av oktober 2026 med Irland som värd.

⁴¹ [Rådets slutsatser om förbättring och främjande av tillgången till kultur](#).

⁴² [Rådets slutsatser om att främja och skydda barns och ungdomars psykiska hälsa i den digitala tidsåldern](#), juni 2025.

⁴³ [Culture and health – Europeiska unionens publikationsbyrå](#).

Syftet med den rapport som är resultatet (planerad att offentliggöras senast i mitten av 2026) är att stimulera en debatt på europeisk nivå om bättre utnyttjande av bibliotekens potential att hantera samhällsutmaningar. Den bygger broar mellan beslutsfattare och bibliotekspersonal och ger vägledning om att främja innovation, utöka tjänster och stärka bibliotekens bidrag till europeiska värderingar och samhällsmål. Den visar exempel på bästa praxis för bibliotek som tillhandahåller lokala lösningar på tio samhällsutmaningar med hjälp av en integrerad strategi som är anpassad till europeiska, nationella och regionala strategier. Bland dess rekommendationer identifieras sex möjligheter på hög nivå för framtidssäkrade offentliga bibliotek, och deras inverkan förstärks. Denna öppna samordningsgrupp har bidragit till att stärka erkännandet av bibliotek som viktig social och demokratisk infrastruktur.

Den 14–15 oktober 2024 stod Ungern värd för ordförandeskapskonferensen ”ReAI: Imagining public collections in the 21st century in light of technological developments” där viktiga ämnen undersöktes, däribland digitalisering och tekniska innovationer som omvandlar offentliga samlingar. Enligt den undersökning som genomförts för att bana väg för denna rapport har medlemsstaterna på nationell nivå arbetat med nationella bibliotekslagar eller ändringar som utvidgar biblioteksfunktionerna. Riktade finansieringsåtgärder – inklusive stöd inom ramen för återhämtnings- och resiliensplanerna och sammanhållningspolitikens fonder (särskilt inom ramen för Europeiska regionala utvecklingsfonden) – inriktade på investeringar som omfattar modernisering av offentliga biblioteksnätverk som kulturnav, inklusive offentliga utrymmen och program som riktar sig till unga målgrupper och upptäckt av kulturarv.

Flera EU-program stödde relevanta projekt vilket betonas i rapporten *The multifaceted role of public libraries*⁴⁴.

11) Skydda barn och ungdomar mot skadligt innehåll på digitala plattformar

Syftet med förordningen om digitala tjänster⁴⁵ är att skapa ett säkrare digitalt utrymme för alla användare och placera skyddet av minderåriga online i centrum vilket kräver plattformar för att säkerställa en hög nivå av integritet, säkerhet och trygghet för minderåriga på deras tjänster. Mellan 2023 och 2026 stödde kommissionen genomförandet av förordningen om digitala tjänster genom flera workshoppar och rundabordsamtal, inklusive i) ett dagligt evenemang för intressenter gällande förordningen om digitala tjänster (juni 2023), med flera workshoppar om skydd av minderåriga, för att diskutera prioriteringar för genomförandet innan den fullständiga tillämpningen av förordningen om digitala tjänster (från och med februari 2024), ii) en tematisk workshop om riskbedömningar för mycket stora onlineplattformar (april 2025), iii) två samrådsseminarier, om utarbetandet av riktlinjerna för skydd av minderåriga enligt artikel 28 i förordningen om digitala tjänster (oktober 2024 och juni 2025) och om återkoppling från fokusgrupper som involverar barn i sju medlemsstater med stöd av Safer Internet Centres, iv) regelbundna rundabordsamtal online med det civila samhällets organisationer (2024–2026) för att öka medvetenheten om den digitala inre marknaden och utbyte av åsikter om utvecklingen inom forskning och riskanalys på nationell nivå och gräsrotsnivå och v) flera årliga verksamheter inom ramen för strategin för bättre Internet för barn (BIK+)⁴⁶, med fokus på förordningen om digitala tjänster.

I direktivet om audiovisuella medietjänster⁴⁷ fastställs sektorsspecifika skyldigheter för videodelningsplattformar för att skydda minderåriga från skadligt audiovisuellt innehåll. Under den pågående utvärderingen och den kommande översynen av direktivet om audiovisuella medietjänster senast tredje kvartalet 2026 kommer man att bedöma om de nuvarande reglerna för skydd av minderåriga är ändamålsenliga, särskilt i onlinemiljön, och ta itu med potentiella brister. Som en del av denna process anordnades en inbjudan att lämna synpunkter och ett offentligt samråd samt möten med intressenter som även omfattade dessa regler om skydd av minderåriga enligt direktivet.

⁴⁴ Till exempel Kreativa Europa, Horisont Europa, Erasmus+ samt Asyl-, migrations- och integrationsfonden (Amif). [The multifaceted role of public libraries – Europeiska unionens publikationsbyrå.](#)

⁴⁵ [\(EU\) 2022/2065.](#)

⁴⁶ [Strategin för ett bättre Internet för barn \(BIK+\).](#)

⁴⁷ [\(EU\) 2018/1808.](#)

Strategin för ett bättre Internet för barn (BIK+) och nätverket Safer Internet Centres i medlemsstaterna fortsätter att spela en viktig roll när det gäller att ge råd om barnsäkerhet, utbildning och ungdomars deltagande. År 2025 fokuserade kommissionens årliga ungdomsledda forum för ett säkrare Internet på att skydda och stärka ungdomar i den digitala tidsåldern, och det samlade över 800 personer från över 65 länder. Varje februari firas Safer Internet Day med aktiviteter som äger rum över hela världen under mottot ”Tillsammans för ett bättre internet”. EU:s handlingsplan mot nätmobbning⁴⁸ 2026 utformades genom samråd med över 400 intressenter och synpunkter från 6 300 barn. För att samordna insatserna på EU-nivå har ett regelbundet utbyte av god praxis anordnats av nätverket Safer Internet Centres som tillsammans med BIK-plattformen når mer än 46 miljoner människor i och utanför Europa 2025. Flera medlemsstater har finansierat projekt för säker Internet- och mediekunskap.

12) Möjlighet att upptäcka varierat europeiskt kulturellt innehåll i den digitala miljön

I arbetsplanen betonades behovet av att stärka möjligheterna att upptäcka varierat europeiskt kulturellt innehåll på nätet vilket fick kommissionen att beställa en studie för att bättre förstå detta komplexa och alltmer relevanta ämne.

I studien, som offentliggjordes den 8 april 2026⁴⁹ och som främst fokuserar på musik och böcker, identifieras möjligheter till digitalisering, till exempel ökad demokratisering av och tillgång till kultur. Den belyser också övergripande utmaningar för europeiska verk när det gäller att nå målgrupper utanför gränserna, inklusive språksilor och översättningsluckor, algoritmisk opacitet och plattformsdominans. Andra faktorer som påverkar mångfalden är algoritmiska snedvridningar, databegränsningar, ojämlikheter i hur innehåll lyfts fram och väljs ut, kapacitetsklyftor och digital kompetens – som förvärras av ökningen av AI-genererat innehåll. I studien dras slutsatsen att det krävs samordnade insatser för att fullt ut utnyttja de möjligheter som digitaliseringen innebär, ta itu med de strukturella obalanser som identifierats och utnyttja teknik för att förbättra upptäckten av europeiska verk.

Rekommendationerna, som är inriktade på kultursektorer, digitala plattformar och beslutsfattare på EU-nivå och nationell nivå, behandlar de sex strategiska åtgärdsområdena i) främja samarbete och styrning för rättvis upptäckt, ii) förbättra datasamarbetet och kunskapen, iii) bygga upp digital kapacitet och digitala verktyg för upphovsmän och kulturorganisationer, iv) publikinriktade åtgärder, v) påskynda forskning och innovation för upptäckt och vi) stärka den europeiska innehållsförsörjningen: finansiering, innehållsansvar, framträdande och öppenhet. Studien presenterades vid en särskild konferens med intressenter och medlemsstaternas företrädare i Bryssel den 20 april 2026.

Efter offentliggörandet av studien åtog sig kommissionen att fortsätta att stödja investeringar för att upptäcka olika kulturellt innehåll som skapats i Europa för att främja dess konsumtion inom och utanför EU i enlighet med kulturkompassen.

4.3. Prioritet c) Kultur för planeten: släppa loss kulturens kraft

13) Kulturstatistik – bygga upp motståndskraft inom och genom kultur

År 2023 inrättade Eurostat en arbetsgrupp med företrädare för EU-medlemsstaternas statistikbyråer och observatörer från utvalda nyckelorganisationer för att uppdatera EU:s statistiska ram för kulturstatistik. Medlemsstaterna antog det ändrade ramavtalet våren 2026. I samförstånd med medlemsstaterna utarbetade Eurostat en uppdaterad vägledning för kulturstatistik som återspeglade den reviderade ramen. Efter genomförandet förväntas de första resultaten 2026, beroende på tidpunkt och omfattning för datainsamlingen.

Denna nya EU-ram för kulturstatistik tillsammans med översynen av relevanta officiella klassificeringar som Nace rev. 2.1 kommer att göra det möjligt för Eurostat att sprida mer exakta uppgifter, bland annat om sysselsättning inom de kulturella och kreativa sektorerna, för att ge en

⁴⁸ [COM\(2026\) 71 final](#).

⁴⁹ [Study on the detectionability of diverse European cultural content in the digital environment – Europeiska unionens publikationsbyrå](#).

tydligare bild av området och dess olika delsektorer. Utifrån tidigare arbete, som beskrivs i kulturkompassen, kommer kommissionen att utveckla ett EU-nav för kulturdata⁵⁰ för att samla in och analysera kulturella data, övervaka trender och samla in bästa praxis.

Under arbetsplanens period rapporterade många medlemsstater framsteg i utvecklingen av kulturella indikatorer och datasystem.

14) Kulturpolitisk styrning

I början av 2026 anordnade det cypriotiska ordförandeskapet flera onlineworkshoppar med experter som en del av en tankesmedja där kunskap som hämtas från praktiskt arbete, forskning och policyutveckling skulle kunna samverka på ett strukturerat men informellt sätt. Dessa möten började undersöka hur kulturell styrning skulle kunna hantera framväxande samhällseliga och politiska realiteter som kännetecknas av digital omvandling, geopolitisk osäkerhet, miljöomställning och stigande krav på demokratiskt deltagande. Den slutliga konferensen, som ursprungligen var planerad till början av mars 2026 i Nicosia, ställdes tyvärr in med kort varsel på grund av den eskalerande krisen i Iran.

15) Klimatåtgärder via kultur, inbegripet konst och kulturarv

Den 17 september 2024 hölls ett informellt möte med före detta medlemmar i den öppna samordningsgruppen om att stärka kulturarvets motståndskraft mot klimatförändringar i syfte att i) utvärdera den politiska utvecklingen på nationell nivå till följd av rekommendationerna i rapporten, ii) lägga fram ytterligare exempel på bästa praxis från medlemmarna och iii) diskutera ytterligare åtgärder för att stödja spridningen av rapporten och förstärka dess effekter.

Ett mycket påtagligt resultat av rapporten på EU-nivå är lanseringen av ett europeiskt partnerskap för motståndskraftigt kulturarv (2026) som finansieras av Horisont Europa och är en av de 20 flaggskeppsåtgärderna i kulturkompassen. Internationellt arbetar EU med kulturbaserade klimatåtgärder som en kunskapspartner i gruppen av vänner för kulturbaserat klimatarbete. Detta är en koalition av FN:s medlemsstater, mellanstatliga organ och organisationer inom ramen för Förenta nationernas ramkonvention om klimatförändringar som syftar till att skapa politisk drivkraft för att erkänna kulturens avgörande roll för att hantera klimatförändringarna.

Programmet Kreativa Europa har stött framställningen av verktyg som rapporten om miljöanpassningen av programmet Kreativa Europa⁵¹ och riktlinjerna för kvalitetsbedömningen av gröna inslag i projekt inom Kreativa Europa – Kultur⁵².

Medlemsstaternas undersökningssvar pekar på olika åtgärder som genomförs på detta område, bl.a. i) integrering av kulturarvet i klimatstrategier, ii) bedömning av kulturarvets sårbarhet, iii) införlivande av hållbarhetskriterier i offentliga kulturbidrag och iv) finansiering för att förhindra klimatskador på kulturminnesmärken. Andra exempel på finansiering är i) initiativ för ett nytt europeiskt Bauhaus (NEB) som kopplar medborgarnas engagemang till hållbar lokal utveckling, ii) införlivandet av kulturarvet i strategier för klimatreiliens, iii) en koldioxidkalkylator för museer samt iv) deltagande i internationell utbildning, workshoppar och konferenser om klimatförändringar och kultur.

16) Möten med de europeiska direktörerna för byggnadskonstens politik

I linje med rekommendationerna från den öppna samordningsgruppen om investeringar i en högkvalitativ arkitektur och levnadsmiljö för alla (2021)⁵³ och rådets slutsatser om kultur, högkvalitativ arkitektur och bebyggd miljö som viktiga aspekter av initiativet för ett nytt europeiskt Bauhaus (2021)⁵⁴ samlades de europeiska direktörerna för arkitekturpolitik under varje ordförandeskap. Deras diskussioner fokuserade på initiativ för att uppnå en högkvalitativ levnadsmiljö för alla (inklusive de som bor i landsbygdsområden och avlägsna områden, till exempel de yttersta

⁵⁰ Uppgifter om den audiovisuella sektorn kommer även fortsättningsvis att tillhandahållas av Europeiska audiovisuella observationsorganet och kommissionens europeiska medieutskottsrapport.

⁵¹ [Greening the Creative Europe Programme – Europeiska unionens publikationsbyrå](#).

⁵² [Quality assessment of green aspects in Creative Europe projects \(Culture strand\) – Culture and Creativity](#).

⁵³ Rapporten [Towards a shared culture of architecture](#).

⁵⁴ [Det nya Europeiska Bauhaus – Vackert, hållbart, tillsammans](#).

randområdena) samtidigt som de utforskade synergieffekter med nätverket för ett nytt europeiskt Bauhaus.

Möten med de europeiska direktörerna för byggnadskonstens politik och relaterade europeiska konferenser om arkitekturpolitik tog upp frågor som i) genomförandet av politiken (från politik till praxis), ii) kvaliteten på morgondagens bostäder (kvalitet som lever i arkitekturens kontinuitet), iii) återställande, renovering och anpassad återanvändning av kulturarvet och iv) förbättringar av arkitekturtävlingar och offentlig upphandling (rumslik kvalitet genom offentlig upphandling). Vid mötet med de europeiska direktörerna för byggnadskonstens politik den 6 maj 2026 fanns ett brett stöd för fortsatt utbyte, ömsesidigt lärande och politisk dialog mellan medlemsstaterna, EU-institutionerna och relevanta intressenter inom ramen för nästa arbetsplan.

Mellan juli 2023 och november 2024 stödde ett initiativ för ömsesidigt lärande som finansierats av Kreativa Europa lokala och regionala myndigheter i planeringen och genomförandet av arkitekturpolitik och projekt av hög kvalitet. Detta underlättade inbördes utbyten mellan städer, regioner, EU-länder och viktiga intressenter med fokus på effektiva processer och god praxis. Detta beskrevs i kommissionens meddelande om det nya europeiska Bauhaus och följde upp rådets inbjudan att erbjuda möjligheter till forskning, kapacitetsuppbyggnad och ömsesidigt lärande⁵⁵. Som en av flaggskeppsåtgärderna i kulturkompassen antog kommissionen ett nytt meddelande om det nya europeiska Bauhaus⁵⁶ framtid och ett tillhörande förslag till rådets rekommendation i december 2025⁵⁷. Rekommendationen antogs av rådet den 11 maj 2026⁵⁸.

Medlemsstaternas åtgärder på detta område – som rapporterades i arbetsplansundersökningen – sträcker sig över rättsliga åtgärder (t.ex. lagar som fastställer kvalitetskriterier för arkitektur), finansieringsåtgärder (t.ex. initiativ för förnyelse av stadsarvet, stöd för arkitektur och projektutveckling) samt utbildnings- och expertverksamhet.

17) Skydda kulturarv mot naturkatastrofer och katastrofer orsakade av människan

Återkommande kriser, från väpnade konflikter till naturkatastrofer, har understrukt behovet av förstärkta internationella insatser för att skydda, återställa och bevara ländernas kulturarv.

Sedan 2019 har kommissionen finansierat projekten Proculther (Skydda kulturarvet från konsekvenserna av katastrofer) för att stödja utvecklingen av alleuropeiska doktriner, särskilt inom ramen för unionens civilskyddsmekanism⁵⁹. Initiativet ledde till inrättandet av en modul för kulturarvsskydd i den europeiska civilskyddspoolen⁶⁰, integrerat kulturarvsskydd i EU:s övningar och utvecklade en metod för att kombinera katastrofriskhantering med kulturarvsskydd, bland annat genom en strategi för hela samhället⁶¹.

Det EU-finansierade projektet för förbättring av kapaciteten i Ukraina för första hjälpen till kulturarvet och återhämtningsplanering (som slutfördes i september 2024 och genomfördes av internationella centrumet för studier om bevarande och konservering av kulturföremål)⁶² utbildade 23 yrkesverksamma inom kulturarvet från elva län (inklusive fem regioner i frontlinjen) för att inrätta Ukrainas första nationella grupp av personer som ger första hjälpen åt kulturarvet. Den är nu utrustad för att bedöma, mildra och minska katastrof- och konfliktrisker för alla typer av arv och redo att

⁵⁵ [Rådets slutsatser om kultur, högkvalitativ arkitektur och bebyggd miljö som centrala inslag i initiativet för ett nytt europeiskt Bauhaus.](#)

⁵⁶ [Meddelande Nya europeiska Bauhaus – från vision till genomförande.](#)

⁵⁷ [Förslag till rådets rekommendation om det nya europeiska Bauhaus.](#)

⁵⁸ [Rådets rekommendation om det nya europeiska Bauhaus.](#)

⁵⁹ Genom unionens civilskyddsmekanism kan kommissionen utplacera rådgivande uppdrag som ger rekommendationer om att skydda kulturarvet i kristider. På begäran kan den också stödja evakuering av rörligt kulturarv i riskzonen. Dessutom inrättar unionens civilskyddsmekanism en grupp experter med specialiserad sakkunskap om kulturarvsskydd.

⁶⁰ "European Civil Protection Pool" – *European Civil Protection and Humanitarian Aid Operations*

⁶¹ PROCULTHER-4ALL | Unionens kunskapsnätverk för civilskydd.

⁶² ["Enhancing capacities in Ukraine for cultural heritage first aid and recovery planning" – Internationella centrumet för studier om bevarande och konservering av kulturföremål.](#)

återhämta sig och skydda nationens ovärderliga arv under Rysslands pågående anfallskrig mot Ukraina.

Ett annat projekt, "Safeguarding Cultural Heritage from Disasters, Extreme Weather Events, and Complex Emergencies" (2024–2027)⁶³, är ett initiativ för kapacitetsutveckling för att förbättra katastrofriskreducering och katastrofberedskap vid kulturarvsplatser och institutioner. En första framgångsrik utbildningsrunda slutfördes 2025, där online- och platsessioner kombinerades, följt av fältprojekt i deltagarnas hemländer i början av 2026.

Vid konferensen "Safe cultural heritage – European challenges in times of war and crisis", som anordnades under det polska ordförandeskapet i Krakow den 3–4 april 2025, betonades också vikten av att skydda kulturarvet både fysiskt och digitalt mot bakgrund av ökande risker.

På nationell nivå har medlemsstaterna utvecklat nationella strategier och planer för förebyggande av katastrofrisker, skadebedömningsmetoder och ansökningar om registrering och bedömning av skador på kulturarvet. Finansieringen har varit inriktad på insatser, utveckling av riktlinjer och övervakning av klimatsårbarheter som påverkar kulturarvet. Förslagen omfattar en alleuropeisk lösning för långsiktigt bevarande av det digitala kulturarvet med en arbetsgrupp som kartlägger kulturarvets datauppsättningar och gränsöverskridande krav.

18) Utbyte av information mellan yrkesverksamma inom kulturarvet och behöriga myndigheter för kulturföremål om kampen mot olaglig handel med kulturföremål

Som en uppföljning till EU:s handlingsplan mot olaglig handel med kulturföremål från december 2022⁶⁴ inrättade kommissionen en expertundergrupp för konstmarknaden i december 2023⁶⁵ för att underlätta informationsutbyte och diskussioner om lagstiftning, program och politik med anknytning till skydd och handel med kulturföremål på den inre marknaden och för att främja utbyte av god praxis. Undergruppen höll sitt fjärde möte i Bryssel den 29 januari 2026.

Genom Horisont Europa-programmet finansierade kommissionen dessutom många olika projekt för att bekämpa olaglig handel med kulturföremål, däribland RITHMS⁶⁶, ett forsknings- och innovationsprojekt som syftar till att förbättra den operativa kapaciteten för polis-, tull- och gränsmyndigheter för att bekämpa den organiserade och mångkulturella karaktären för olaglig handel med kulturföremål. Programmet presenterades vid ett evenemang som hölls i Bryssel den 4 december 2024 om framtida politik och bästa praxis, "Beyond restoration – the role of restorers and conservators in supporting law enforcement in combating the illicit trafficking of cultural goods"⁶⁷. Evenemanget utforskade hur återställare aktivt kan bidra till att bekämpa sådana brott. Den innehöll expertpaneldiskussioner, en praktisk workshop och diskussioner för att ta itu med de komplexa utmaningar som återställare och konservatorer står inför i sitt arbete.

Vid sitt informella möte i Nicosia, Cypern den 1–2 juni 2026, erkände EU:s kulturministrar potentialen för ny teknik, särskilt AI, för att stärka insatserna mot olaglig handel med kulturföremål, särskilt när det gäller spårbarhet och tillbörlig aktsamhet, och bekräftade vikten av fortsatt engagemang och samarbete mellan medlemsstaterna, även inom ramen för EU:s standarder och regelverk samt internationella standarder och regelverk.

I medlemsstaternas svar på den undersökning som genomfördes under utarbetandet av denna rapport betonades nätverksarbete, åtgärder för ökat medvetande och samarbete mellan polis, tull och ministerier. De bekräftade det fullständiga genomförandet av EU-förordningarna om införsel och import av kulturföremål (förordning (EU) 2019/880 och kommissionens genomförandeförordning (EU) 2021/1079). De citerade också särskilda fall av gränsöverskridande samarbete som resulterade i återlämnande av stulna varor. Vissa medlemsstater rapporterade att de hade undertecknat bilaterala avtal om informationsutbyte, gemensam utbildning för polisenheter och användning av digitala

⁶³ ["READY track 1: Safeguarding Heritage Collections, Living Traditions and Practices in the face of Disasters, Extreme Weather Events and Complex Emergencies" – Internationella centrumet för studier om bevarande och konservering av kulturföremål.](#)

⁶⁴ [COM\(2022\) 800 final.](#)

⁶⁵ [Undergrupp för konstmarknad – Register över kommissionens expertgrupper och liknande organ.](#)

⁶⁶ [RITHMS Project.](#)

⁶⁷ [Beyond Restoration: RITHMS policies and best practices.](#)

verktyg för att förbättra spårbarheten och anmälningar inom EU. Utbildningen under denna period omfattade utbildning som tillhandahölls av OSSE:s insatsgrupp för kulturarvsbrott, nationella workshoppar för polis- och tulltjänstemän och en Unesco-workshop för kapacitetsuppbyggnad i Warszawa och Chisinau inriktad på att bekämpa olaglig handel med ukrainsk kulturegendom.

4.4. Prioritet d) Kultur för gemensamt skapande partnerskap: stärka den kulturella dimensionen i EU:s yttre förbindelser

19) Styrning av EU:s strategiska förhållningssätt till internationella kulturella förbindelser och ram för insatser

Kulturens och de internationella kulturella förbindelsernas roll som en strategisk tillgång för Europas globala inflytande har fått ökat erkännande. Kommissionen och medlemsstaterna har genomfört en rad verksamheter som en del av arbetsplanen. Experter från kulturministerier och ministerier med ansvar för yttre förbindelser har haft ett nära samarbete inom den öppna samordningsgruppen. Arbetet inleddes i maj 2023 och samlade omkring 33 experter från 23 EU-medlemsstater med bidrag från interna och externa gästtalare. Den öppna samordningsgruppen sammanträdde nio gånger och utarbetade under gemensam ledning av Slovenien och Luxemburg en omfattande rapport med rekommendationer för att förbättra styrningen av EU:s internationella kulturella förbindelser.

Denna rapport ger en översikt över EU:s nuvarande internationella kulturella förbindelser, omfattar viktiga diskussioner och bidrag och innehåller 65 rekommendationer. Flera av dessa är inriktade på att stärka mötet mellan högre tjänstemän om internationella kulturella förbindelser – det enda forum på EU-nivå där tjänstemän på hög nivå från kulturministerier och de som ansvarar för yttre förbindelser kan sammankallas. Rekommendationerna syftar framför allt till att förbättra den biologiska mångfaldens kontinuitet och anpassning till bredare strategiska prioriteringar. Dessa rekommendationer förväntas ligga till grund för översynen av EU:s strategi för internationella kulturella förbindelser som planeras till fjärde kvartalet 2027 inom ramen för kulturkompassen. Utöver detta ger de praktisk vägledning för att stärka EU:s kulturella diplomati och öka dess internationella inverkan, särskilt i dagens instabila, snabbt föränderliga och spända geopolitiska miljö.

20) Bevara kulturarvet och stärka de lokala kulturella och kreativa sektorerna i Ukraina

Mot bakgrund av Rysslands pågående anfallskrig mot Ukraina inrättade kommissionen en expertundergrupp om skydd av kulturarvet i Ukraina. Undergruppen rapporterade till expertgruppen för kulturarv (som skapades 2019 efter Europaåret för kulturarv 2018) och bestod av 26 internationella experter, däribland 6 från Ukraina. Mellan juni 2023 och december 2024 sammanträdde gruppen fem gånger. I de rekommendationer som offentliggjordes i november 2024 på engelska och ukrainska⁶⁸ behandlas de fyra prioriterade områdena i) erkännande av kulturarv, ii) riskhantering, iii) dokumentation, övervakning och datainsamling och iv) återvinning av kulturarvet. De ukrainska myndigheternas deltagande på hög nivå, med ställföreträdande ministerrepresentanter som deltog i det fjärde och femte mötet, garanterade nationellt egenansvar.

Med utgångspunkt i 2022 års kartläggning av kulturaktörer och deras behov – som genomfördes efter den fullskaliga invasionen av Ukraina och Ukraina som officiellt kandidatland till EU – organiserade plattformen för kulturella förbindelser aktiviteter 2024 (på kommissionens begäran). I linje med EU:s arbetsplan för kultur inledde kommissionen en särskild projektverksamhet i januari 2024 för att utvärdera situationen för de kulturella och kreativa sektorerna i Ukraina, med särskilt fokus på EU-integration och dess potentiella bidrag till Ukrainas återhämtning under Rysslands pågående anfallskrig mot Ukraina.

Sedan kriget inleddes har programmet Kreativa Europa gett ett betydande stöd till Ukraina. Inom ramen för kulturdelen inleddes två särskilda ansökningsomgångar – 5 miljoner euro 2022 och 7 miljoner euro 2025 – för att stödja ukrainska kulturella och kreativa organisationer, yrkesverksamma och konstnärer när det gäller att ta itu med de pågående och framtida konsekvenserna av Rysslands anfallskrig samt bevara kulturarvet och konstnärliga prestationer både i och utanför Ukraina, i

⁶⁸ [*Recommendations from the European Commission-led expert group on the safeguarding of cultural heritage in Ukraine – Europeiska unionens publikationsbyrå.*](#)

samarbete med organisationer från andra länder i Kreativa Europa. Utöver dessa uppmaningar har ukrainska organisationer säkrat 7,64 miljoner euro genom andra åtgärder i Kreativa Europa sedan 2022, däribland europeiska samarbetsprojekt och programmet för spridning av europeiska litterära verk. Dessutom har Culture Moves Europe (2022–2025) beviljat 360+ ukrainska konstnärer och kulturarbetare över 700 000 euro i mobilitetsstipendium.

Olika stödinitiativ för att bevara Ukrainas kulturarv har tillhandahållits av alla medlemsstater, främst genom finansiering men även genom tekniskt samarbete. På grundval av dessa insatser lanserade kommissionen, vid konferensen om Ukrainas återhämtning i juli 2025, en Team Europe-strategi för Ukrainas kulturarv. Strategin omfattar nu 76 åtgärder av 24 medlemsstater⁶⁹ och kommissionen, samt löften om bidrag från medlemsstaterna till Ukrainas kulturarvsfond. Processen utvecklades av Aliph 2025 på Ukrainas begäran och fick tekniskt stöd från kommissionen, bland annat via *Case Studies on Cultural Heritage Funds in Europe*⁷⁰, som offentliggjordes i maj 2025.

21) Kulturens och kulturarbetares roll i främjandet och försvaret av demokrati och mänskliga rättigheter i instabila situationer

I rådets slutsatser om EU:s strategiska förhållningssätt till internationella kulturella förbindelser och en handlingsram, som antogs av rådet (utrikes frågor) den 8 april 2019⁷¹, erkänns behovet av en övergripande strategi för kultur, samtidigt som man strävar efter att stärka effektiviteten och effekterna av EU:s utrikespolitik genom att integrera internationella kulturella förbindelser i sina instrument. De efterlyser bättre politisk samordning mellan kommissionens generaldirektorat, medlemsstater och kulturorganisationer, inklusive gemensam utveckling av lokala strategier av EU:s delegationer, EU:s medlemsstater och kommissionen. Kulturellt samarbete har fortsatt att främja gemensamma värderingar och Europas unika kulturella mångfald som en hörnsten i EU:s globala inflytande i världen när det gäller rättvisa, jämlika och långsiktiga partnerskap.

Workshopen ”Unity in Cultural Diversity: a workshop on artistic freedom, human rights and the role of international cultural relations in Europe and beyond” anordnades i juni 2024 i Bryssel av plattformen för kulturella förbindelser på begäran av Europeiska utrikestjänsten. Femton talare från EU:s institutioner och företrädare för medlemsstaterna och det civila samhället diskuterade vikten av att stödja konstnärlig frihet i krympande utrymmen, hur man kan utnyttja den kulturella mångfalden för dialog och motståndskraft, den politiska dynamikens inverkan på internationella kulturella förbindelser och bräckliga sammanhang och projektgenomförande.

Det slovenska ordförandeskapets evenemang ”Future unlocked!” (den 12–15 september 2021) omfattade en diskussion om de kulturella och kreativa sektorerna som drivkrafter för förändring. Evenemanget anordnades av utrikesministeriet och kombinerade högnivåkonferensen om kultur i utrikesfrågor, Creative Forum Ljubljana, European Creative Industries Summit och ett möte mellan högre tjänstemän om internationella kulturella förbindelser. Geografiskt täckte evenemanget även västra Balkan, södra Medelhavsområdet och Afrika.

Medlemsstaterna behandlade denna fråga främst genom finansierade initiativ. Dessa omfattar finansiering av projekt för icke-statliga kulturorganisationer som involverar exilkonstnärer från Ryssland och Belarus, bidrag till ukrainska konstnärer och program för konstnärer som främjar konstnärlig frihet, kulturellt entreprenörskap och social inkludering i bl.a. sköra sammanhang.

5. EN BLICK FRAMÅT: NÄSTA ARBETSPLAN FÖR KULTUR

I detta snabbt föränderliga (geo)politiska och globala landskap har kulturen vuxit fram som en strategisk kraft för ett demokratiskt, motståndskraftigt och konkurrenskraftigt Europa grundat på våra

⁶⁹ Österrike, Belgien, Cypern, Tjeckien, Tyskland, Danmark, Estland, Grekland, Spanien, Finland, Frankrike, Kroatien, Irland, Italien, Litauen, Lettland, Malta, Nederländerna, Polen, Portugal, Rumänien, Slovenien, Slovakien och Sverige.

⁷⁰ Europeiska kommissionen, Generaldirektoratet för utbildning, ungdom, idrott och kultur och det europeiska expertnätverket för kultur, *Case studies on cultural heritage funds in Europe*, Europeiska unionens publikationsbyrå, 2025, <https://data.europa.eu/doi/10.2766/1231060>.

⁷¹ [Rådets slutsatser om EU:s strategiska förhållningssätt till internationella kulturella förbindelser och en ram för insatser](#).

gemensamma värderingar, konstnärlig frihet och grundläggande rättigheter. Ändå står de kulturella och kreativa sektorerna inför akuta utmaningar från AI och digitala störningar till ekonomisk instabilitet och social dynamik. EU måste ge dem möjlighet att anpassa sig, förnya sig och blomstra och därmed se till att de är framtidsförberedda.

Denna vision ingår i **2025 års kulturkompass för Europa** som kommissionen inrättade en ambitiös strategisk EU-ram för beslutsfattande genom. Kompassen innehåller viktiga riktlinjer för att stödja och stärka de kulturella och kreativa sektorerna samt för att integrera kulturen i politiken. Med stöd av konkreta flaggskeppsåtgärder – varav många redan pågår – utgör kompassen en grund för långsiktiga politiska ambitioner.

Med utgångspunkt i detta och även resultaten av arbetsplanerna för kultur är **2026 års gemensamma förklaring ”Europa för kultur – Kultur för Europa”**⁷² en politisk trepartsöverenskommelse mellan Europaparlamentet, Europeiska unionens råd och kommissionen. Den innehåller gemensamma åtaganden och vägledande principer för prioriterade områden för kultursamarbete på EU-nivå samtidigt som medlemsstaternas befogenheter respekteras fullt ut. Denna förklaring, som stöds av alla tre institutionerna, förstärker kompassens strategiska inriktning och utgör en gemensam referenspunkt för framtiden.

Nästa fleråriga **arbetsplan för kultur efter 2026** erbjuder nu ett viktigt tillfälle att omsätta denna gemensamma vision och politiska konsensus i riktade, verkningfulla och tidsbundna åtgärder. Genom att nära anpassa sig till den nya strategiska grunden i kompassen och den gemensamma förklaringen kan arbetsplanen ytterligare förbättra den politiska samstämmigheten och främja komplementaritet med befintliga eller planerade initiativ. Genom att fokusera på **de mest angelägna temana och på konkreta, genomförbara åtgärder** kan arbetsplanen driva på ett effektivt samarbete om kultur mellan medlemsstaterna på EU-nivå.

Denna vy stöds av undersökningsresultaten. Flera medlemsstater betonade behovet av en sammanhängande, kompletterande och effektivt strukturerad arbetsplan som bygger på tidigare resultat. Kommissionen rekommenderar därför **en mer fokuserad och handlingsinriktad strategi** för nästa cykel där man undviker ett alltför stort antal ämnen för att förhindra att agendan överbelastas och ser till att medlemsstaterna och kommissionen genomför den på ett genomförbart sätt. Arbetsmetoderna bör noggrant kalibreras efter ämnet och målet i fråga och den administrativa bördan bör begränsas till ett minimum. Medlemsstaterna uttryckte liknande oro och betonade behovet av fokus och effektivitet.

De teman som medlemsstaterna anser vara mest relevanta för den framtida arbetsplanen är i stort sett förenliga med prioriteringarna i kulturkompassen och den gemensamma förklaringen. I svaren framhölls också en preferens för kontinuitet samtidigt som fokus anpassades för att återspegla aktuella utmaningar. De viktigaste prioriteringarna för nästa arbetsplan, som också uttrycktes av kulturministrarna i deras politiska debatt under rådets (utbildning, ungdom, kultur och idrott) möte den 12 maj 2026 kan sammanfattas på följande sätt:

- **AI och de kulturella och kreativa sektorerna**, med tanke på AI:s roll för att stärka den europeiska konkurrenskraften, behovet av att balansera teknisk utveckling med bevarandet av kulturell och språklig mångfald och upphovsmäns rättigheter samt AI:s etiska, rättsliga och insynsmässiga konsekvenser för kulturen. Mot bakgrund av detta förbereder kommissionen en särskild AI-strategi som man planerar att anta 2027. Nästa arbetsplan ger en möjlighet att inkludera kompletterande åtgärder för att underlätta utbytet av nationella initiativ samt särskilda åtgärder för att följa upp rekommendationerna från studien om möjligheten att upptäcka olika typer av europeiskt kulturellt innehåll i den digitala miljön med inriktning på medlemsstaterna.
- **Krisberedskap, säkerhet, motståndskraft i och genom kultur**, inbegripet fredsbevarande och förebyggande åtgärder och skydd av kulturarvet, är allt viktigare. Detta ämnes brådskande karaktär förstärks av geopolitisk instabilitet och framväxande konflikter, klimatförändringar och extrema väderhändelser. Såsom ytterligare bekräftas av det pågående politiska arbetet

⁷² Undertecknad den 18 juni 2026. EUT C/2026/3440, 25.6.2026, [EUR-Lex - C_202603440 - SV - EUR-Lex](#).

inom ramen för EU:s strategi för en beredskapsunion⁷³, där kulturarvet identifieras som en av de 19 centrala samhällsfunktionerna, finns det ett behov av att utveckla och stärka tillfälliga samordningsmekanismer på lokal och regional nivå samt på EU-nivå, parallellt med en bred utbildning och medvetenhet om civilsamhället. För att främja dessa mål anser kommissionen att det finns ett betydande mervärde för nästa arbetsplan med fokus på beredskap för kulturarvsrisker som kompletterar medlemsstaternas insatser genom ökad samordning och utbyte av sakkunskap bland annat genom att dra lärdomar av konflikter och kriser, särskilt i Ukraina. Under tiden är kulturen fortfarande avgörande för att främja social sammanhållning och motståndskraft, särskilt när det gäller att ta itu med globala utmaningar. Digitala medel, till exempel digitalt bevarande och 3D-digitalisering, kan spela en viktig roll medan utbyte mellan generationer kan bidra till att skydda immateriella arv och traditionella hantverk.

- **Tillgång till kultur och kulturarv** är fortfarande avgörande, särskilt i underutnyttjade områden, för personer med funktionsnedsättning och för missgynnade eller marginaliserade befolkningsgrupper. Detta inbegriper att stärka kulturellt deltagande och utnyttja kulturell infrastruktur, till exempel bibliotek, museer och kulturcentrum, som närområden för engagemang och motorer för lokal, regional och territoriell utveckling. Den väldokumenterade betydelsen av kulturell tillgång för demokratiskt deltagande samt individens och samhällets välbefinnande säkerställer att ämnet förblir högt på dagordningen. I detta sammanhang kommer kommissionen att föreslå EU-riktlinjer för kultur för hälsa och välbefinnande senast 2028. Denna process kommer att kräva ett starkt engagemang och samarbete mellan medlemsstaterna. Nästa arbetsplan skulle kunna ge ett meningsfullt bidrag till detta. För att förbättra ungdomars tillgång till kultur och kulturarv finns det dessutom utrymme för utbyte av bästa praxis och hantering av utmaningar mellan medlemsstaterna i samband med kulturpass som genomförs på nationell, regional, lokal eller gränsöverskridande nivå.
- **Strategiska investeringar i kultur och innovativa finansieringsverktyg** är avgörande för att utöka resursbasen för de kulturella och kreativa sektorerna och frigöra kulturens potential när det gäller att ta itu med dagens och morgondagens utmaningar. Instrument som blandad finansiering, offentlig-privata partnerskap, filantropi och skatteincitament skulle kunna undersökas ytterligare och utvecklas. Framtida samarbete på EU-nivå inom ramen för nästa arbetsplan skulle kunna spela en viktig roll när det gäller att ge vägledning, utbyta kunskap och utbyta god praxis, särskilt med tanke på de olika nationella finansieringsmodellerna och erfarenheterna. Detta utbyte skulle också kunna omfatta lärdomar från användningen av faciliteten för återhämtning och resiliens och sammanhållningspolitikens stöd (inklusive Europeiska regionala utvecklingsfonden) till kultur, särskilt i syfte att inspirera till eventuella framtida kulturella investeringar i de föreslagna nationella och regionala partnerskapsplanerna.
- **Skyddet av den konstnärliga friheten** har fått en framträdande plats i diskussionen på EU-nivå med ett växande samförstånd om dess kritiska roll i demokratiska och öppna samhällen. Detta återspeglas i rådets arbete med kulturens roll i den demokratiska motståndskraften enligt den nuvarande arbetsplanen. I EU är skyddet av konstnärers och kulturarbetares frihet att skapa utan censur eller hotelser och att uttrycka sina åsikter i offentliga frågor ett kollektivt ansvar. Nästa arbetsplan erbjuder en möjlighet att bygga vidare på dessa framsteg och främja den konstnärliga friheten både som en hörnsten i våra demokratier och ett grundläggande arbetsvillkor som möjliggör ett blomstrande och mångsidigt kulturlandskap.
- **Att förbättra arbetsvillkoren** för konstnärer och kulturarbetare, tillsammans med yttrandefriheten, är fortfarande en nyckelprioritering som bör föras över till och vidareutvecklas i nästa arbetsplan. Detta skulle göra det möjligt att bygga vidare på de resultat som redan uppnåtts och integrera insikter från det pågående arbetet inom ramen för kulturkompassen, särskilt den kommande rapporten om tillståndet för kulturen och EU:s konstnärssstadga.
- **EU:s internationella kulturella förbindelser** utgör fortfarande ett nyckelområde för arbetet

⁷³ [JOIN\(2025\) 130 final](#).

på EU-nivå med utrymme för att främja samstämmighet, strategisk anpassning och effektivt genomförande av kultursamarbetet med partnerländer. Som framhålls i den senaste öppna samordningsmetoden i frågan behövs tydligare geografiska och tematiska prioriteringar för att undvika splittrade strategier mellan instrument och projekt. För nästa arbetsplan skulle ett första steg kunna vara en omfattande studie eller kartläggning av befintliga associerings- och partnerskapsavtal med fokus på deras kulturella klausuler tillsammans med förbättrade mekanismer för informationsutbyte med medlemsstaterna. Detta skulle möjliggöra en mer strategisk anpassning i framtida förhandlingar och säkerställa att kulturella bestämmelser återspeglar både EU:s mål och verkligheten i medlemsstaternas engagemang i partnerländerna samtidigt som dessa bestämmelsers inverkan stärks med full respekt för subsidiaritetsprincipen. Kommissionen stöder dessutom rekommendationen från gruppen för den öppna samordningsmetoden som syftar till att förbättra kontinuiteten vid högre officiella möten och deras anpassning till bredare strategiska prioriteringar.

Mot bakgrund av ovanstående kan nästa arbetsplan **befästa framstegen och stärka pågående arbetsflöden samtidigt som nya prioriteringar hanteras på ett flexibelt sätt** och spridning eller dubbelarbete undviks. Genom ett nära samarbete kan medlemsstaterna och kommissionen omvandla gemensamma prioriteringar till konkreta, varaktiga politiska resultat på både EU-nivå och nationell nivå.

BILAGA: Undersökning om genomförandet av arbetsplanen för kultur 2023–2026 – Analys av svar från EU:s medlemsstater

BILAGA

Undersökning om genomförandet av EU:s arbetsplan för kultur 2023–2026

Metod

En riktad undersökning av EU:s medlemsstater om genomförandet av EU:s arbetsplan för kultur 2023–2026 genomfördes mellan den 3 februari 2026 och den 19 mars 2026. Undersökningen delades ut till alla 27 EU-medlemsstaterna och 26 svar mottogs. Frågeformuläret utformades för att samla in både kvantitativa och kvalitativa belägg för medlemsstaternas bedömning av den nuvarande arbetsplanen, dess genomförande, dess bidrag till det nationella beslutsfattandet, arbetsmetodernas lämplighet och prioriteringar för en eventuell nästa arbetsplan mot bakgrund av den europeiska kulturkompassen och utkastet till den gemensamma förklaringen ”Europa för kultur – kultur för Europa”.

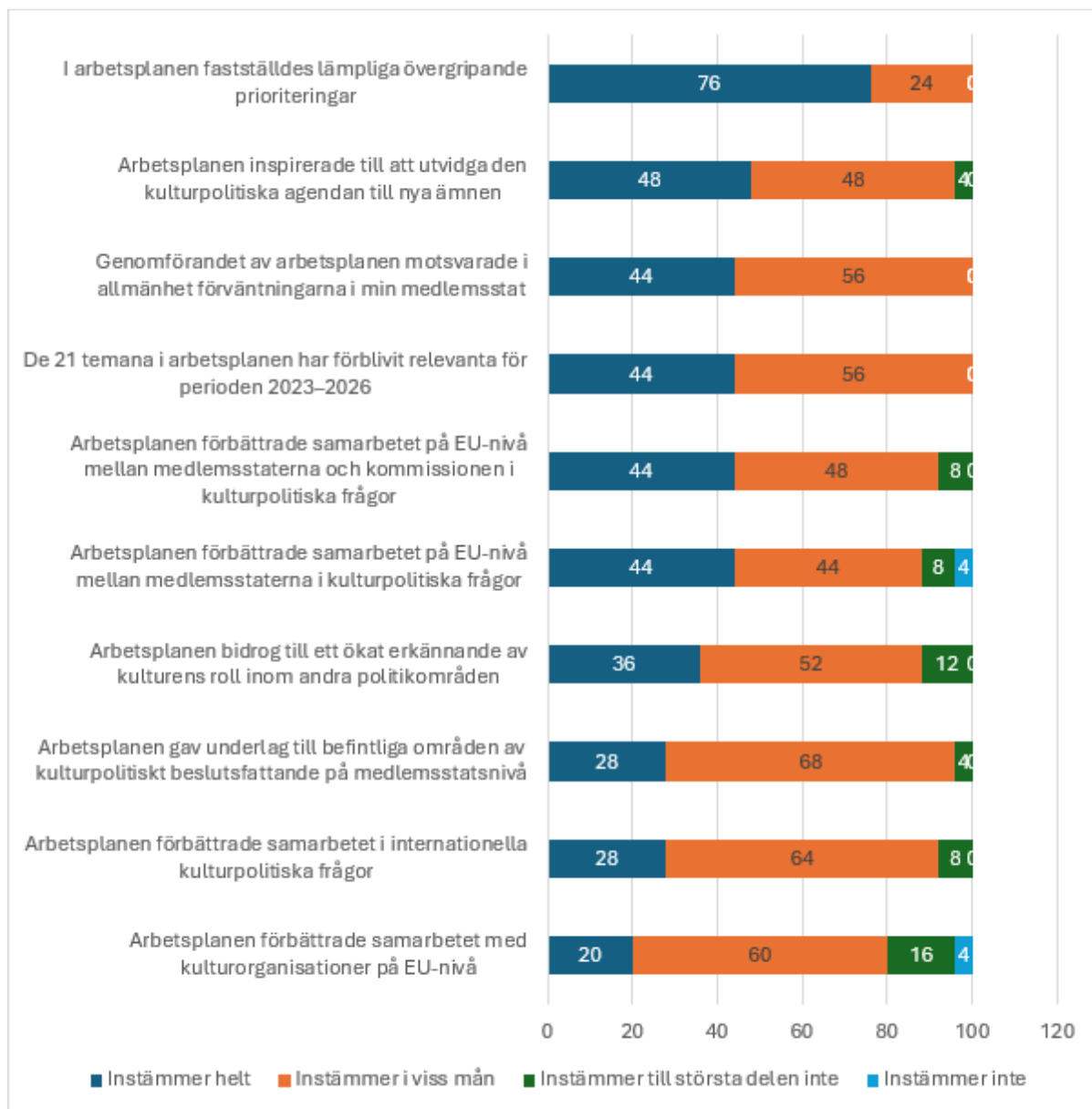
Frågeformuläret kombinerade både slutna och öppna frågor. Den omfattade betygsfrågor med fyrapunktsskalor, ja/nej-frågor, flervalsfrågor och öppna textfält som gjorde det möjligt för medlemsstaterna att förklara betyg, ge exempel och ange prioriteringar mer i detalj. Undersökningen omfattade de fem stora områdena i) övergripande bedömning av arbetsplanens relevans och genomförande, ii) dess bidrag till den politiska utvecklingen i medlemsstaterna inom de 21 temaområdena och åtgärderna, iii) bedömning av arbetsmetoderna, inbegripet den öppna samordningsmetoden, spridning och arbetsformer, iv) reflektioner om prioriteringar för nästa arbetsplan, inklusive tematiska och möjliga sektorsspecifika prioriteringar och v) avslutande kommentarer.

Analysen kombinerade en beskrivande granskning av de kvantitativa svaren med en tematisk bedömning av det kvalitativa materialet. Slutna svar på frågor sammanställdes för att identifiera övergripande mönster i medlemsstaternas bedömningar och preferenser. Öppna svar granskades för att identifiera återkommande teman, illustrativa exempel och förklaringar av kreditbetyg eller prioriteringar. De siffror som tas fram på grundval av undersökningsdata presenteras i denna bilaga.

Preliminära resultat från undersökningsanalysen lades fram för rådets utskott för kulturfrågor i Bryssel den 27 mars 2026 där medlemsstaterna hade möjlighet att lämna synpunkter på de ursprungliga resultaten. Denna återkoppling gav upphov till en ytterligare förfining av den analys som presenterades i denna rapport.

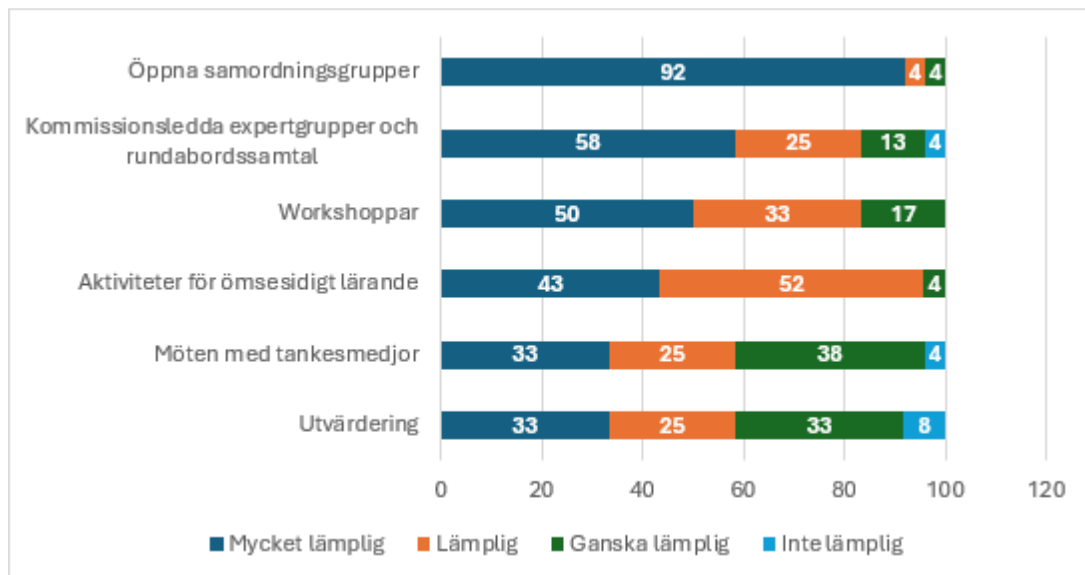
Analys av EU-medlemsstaternas svar

Diagram 1: Övergripande bedömning av EU:s arbetsplan för kultur 2023–2026 och dess genomförande (medlemsstaternas rangordning av följande påståenden) (%)

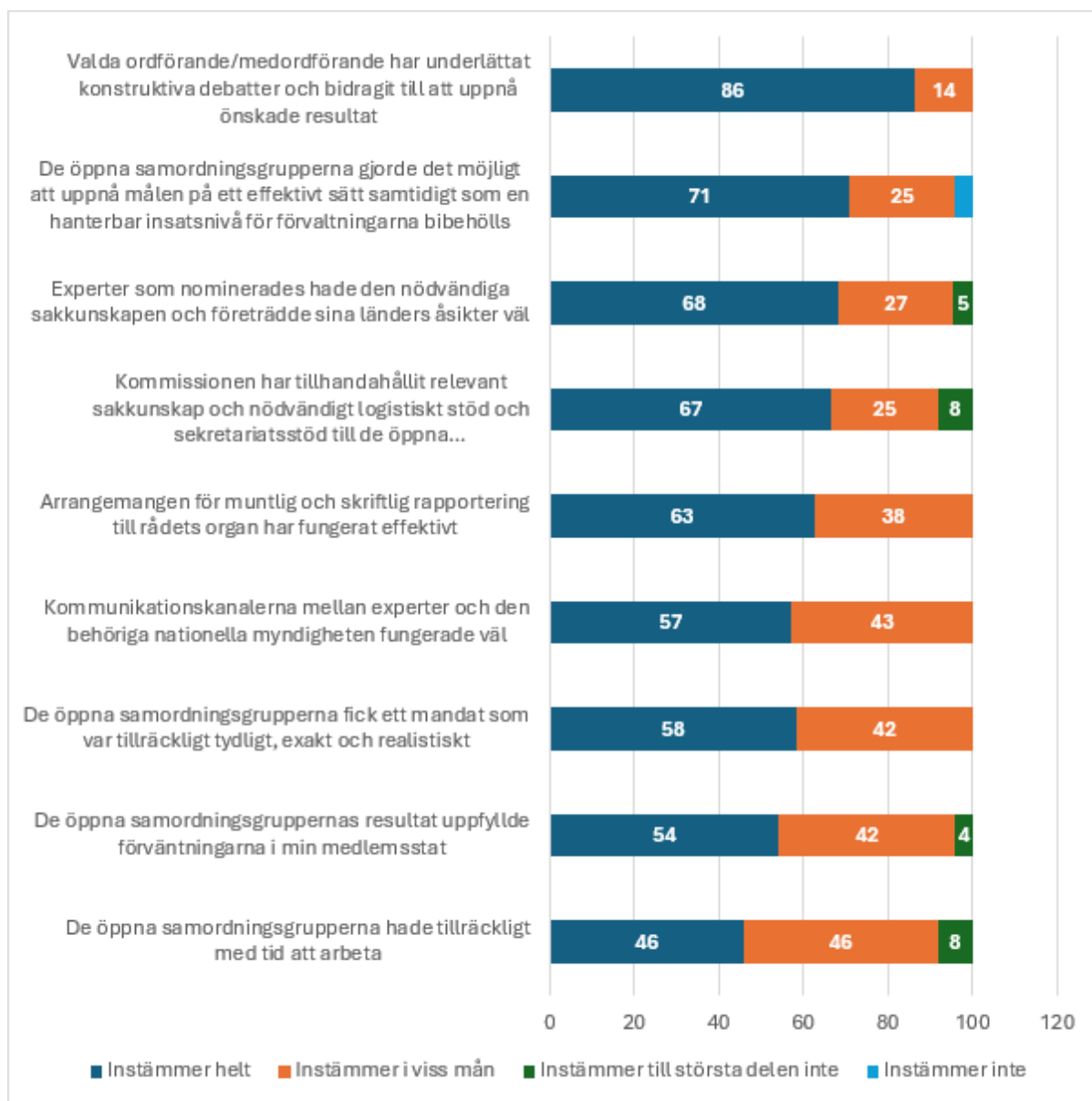
Källa: Undersökning för medlemsstaterna om EU:s arbetsplan för kultur 2023–2026, uppgifter sammanställda av Panteia, 2026.

Diagram 2: Hur lämpliga anser du att följande arbetsmetoder är för att uppnå ambitionerna i arbetsplanen? (%)

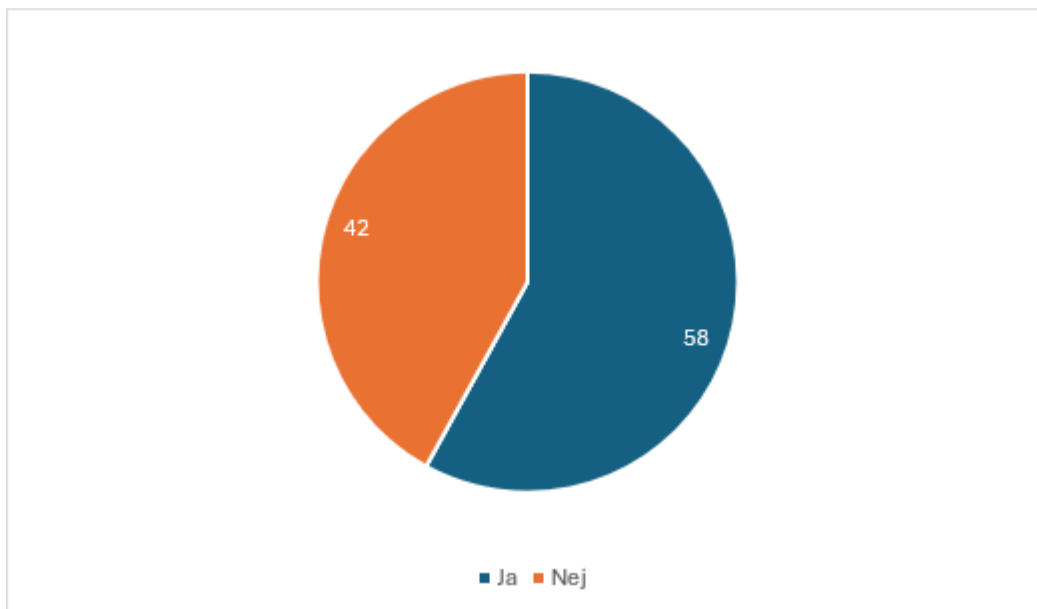
Källa: Undersökning för medlemsstaterna om EU:s arbetsplan för kultur 2023–2026, uppgifter sammanställda av Panteia, 2026.

Diagram 3: Hur bedömer du följande påståenden om arbetsformer och resultat aspekter avseende de öppna samordningsgrupperna? (%)

Källa: Undersökning för medlemsstaterna om EU:s arbetsplan för kultur 2023–2026, uppgifter sammanställda av Panteia, 2026.

Diagram 44: Anser du att man i EU:s nästa arbetsplan bör inleda diskussioner om specifika kulturella och kreativa sektorer? (%)

Källa: Undersökning för medlemsstaterna om EU:s arbetsplan för kultur 2023–2026, uppgifter sammanställda av Panteia, 2026.

Diagram 55: Vilka teman skulle du prioritera i nästa arbetsplan?* (% valt)

(*) Anmärkning: Medlemsstaterna kunde välja ut upp till fem teman att prioritera.

Källa: Undersökning för medlemsstaterna om EU:s arbetsplan för kultur 2023–2026, uppgifter sammanställda av Panteia, 2026.